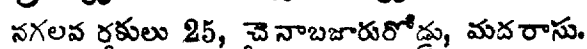

{ No. 8
సంచిక ౮

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెటివీధి మదరాసు.

(శ్రీ) సీతా కామవైద్యశాల, మైసూరు.

22, Linga Chetty Street, Madras

కావ్యము.

పినాకిని సత్యాగ్రహ ఆశ్రమము పల్లిపాడు (స్వకీయవిలేజిరి)

సత్యాగ్రహాశ్రమ తృతీయవర్గంతి గత 5-4-1924 తేది వారమున మిక్కిలి జయప్రదముగ జరిగెను. పరిసర గ్రామముల నుండి, ఉద్యమాభిమానులు భూస్వాములు మున్నగువారు నాడు సంవత్సరాదిపండుగ యనియు తమతమగృహములయందుండియు ముఖ్యమనియు నెంచక, నవటికి విచ్చేసి, వర్ణించి వహాత్సవమున పాల్గొని తమకుండు గాఢాభిమానము తెల్పిరి. ముగ్ధుని లగు శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఆచార్యపదవి నంగీకరించిరి. నాడు వేకువనే ఆశ్రమవాసులు మామూలుపద్ధతిని ప్రారంభింపి, నగరసంక్రమణము గావించిరి. ప్రథమమున పంచమపాఠములలో భజనలుచేసి తర్వాత గ్రామములోని ప్రతి సందు గొందులందును తిరిగి మిక్కిలి ఉద్యాదము గావించిరి.

నగరసంక్రమణమున శ్రీయుత బులుసు రాజ్ పల్లి రామ నుబ్బయ్య, వీరభద్రేశ్వరరావు గార్లు పాల్గొని తమభక్తిరసముల గుప్పించి ఆందరిని తస్కయుల గావించిరి.

సభ

మధ్యాహ్నము 4 ఘంటలకు చల్లని చెట్లనీడ మహాసభ ప్రారంభమైనది. ప్రార్థనానంతరము ఆచార్యులవారి యాదేశము ననుసరించి కార్యదర్శిగారు తమ కార్యనివేదికమును చదివిరి. పనుల తొందరలకు తోడు అనారోగ్యమువలనను ఏమాత్రము తీరికలేనందున వివరముగా వ్రాసి చదువలేక పోయినందులకు క్షమాపణ వేకుచు ప్రారంభించిరి. కాని వ్రాయబడినను, అన్ని విషయములను వివరముగా 1½ ఘంటలకాలము తెలియజెప్పిరి. గభ్యుల నాకరింపబడుట యభినందనీయము.

కార్య నివేదిక

ప్రథమమున బండిపోటు చరిత్రను చెప్పి, దొంగలు దొరికినందులకు తేనిపోని దురూహలనణచి యధార్థము తెలియు నవకాశ ముండినందులకు తృప్తిపడినను దాదాపుగా 6, 7 వత్సరములు ఆదొంగలు శిక్షింపబడినందులకు విచారించుచు, ఆసమయమున ఆశ్రమసభ్యులు ముఖ్యముగా శ్రీమతి పౌభాగ్యవతి దిగుమర్రి కృష్ణాబాయిగారు, శ్రీయుత ములుగుట్టి వెంకటరావు గార్ల వైర్యములను ప్రశంసించిరి. నాటినుండియు దొంగలను ఆకర్షించినట్టివిధానమును అనగా విలువగల సామాన్యలను వదలి, మృణ్మయపాత్రల నుపయోగించు విషయములనుగూర్చి తెలిపిరి.

ఖర్చు

ఆవల ఖర్చువిషయమై తాము చేసిన పనిని తెలుపుచు, 200 రాటములు ఆశ్రమమునందే తయారుజేయబడి, నిమ్మకాయలవారికి ముఖ్యముగ పంచమలకు పంచివెట్టబడిన వనియు, యేకులు వారికింపబడినవి తద్వారా లభించిన నూలుతోనే, ఆశ్రమమునందు నిర్మింపబడియున్న వర్గములవిదనే నెలకు వెయ్యి రూపాయలు వస్త్రములు తయారుచేయుచున్నారనియు, ఆవస్త్రములను ఆశ్రమవాసులు వారమువారము వీధులందు హాకింగు చేయుచు గూడూరు, వెంకటగిరి, కాళహస్తి మున్నగు ప్రదేశముల ఖర్చుప్రచారము చేసినదియు తెలిపిరి. ఖర్చునందు నానారకముల శత్రువులను, విదేశీవస్త్రములను మెనుండువ్యామోహము మణిమించుచు నట్లు తయారుచేయుగల సమర్థతతో ఆశ్రమములో సేవచేయుచున్న నెల్లూరు మండలవాసులు శ్రీయుత మూర్తిగారి నరసింహుల శ్రేణిగాని ప్రశంసించిరి.

ఆదిమార్గ వసతిగృహము

మొదటనుండియు 4, 5 పంచమవిద్యార్థులను స్వీకరించి ఆశ్రమమువారే ఖర్చులను భరించి శిక్షణొనగనుండిరి. గత వత్సరాంతమున ఆంధ్రరాష్ట్ర కాలగ్రెసుసంఘమువారి సంగిన విద్యార్థివేతనములతో 12 విద్యార్థులు ఈవసతిగృహమున నున్నారు. ఈవిద్యార్థులకు 1½ ఘంటలకాలము వ్యవసాయము, పరిశ్రమ, 1½ ఘంటలకాలము ఇంటిపని, 3 ఘంటలు వదులుట నేయుట. 2 ఘంటలు చదువు చెప్పుచున్నారు. చదువుట, వ్రాయుట. (మాతృభాష) లెక్కలు, చరిత్ర, వైద్యు, సివిల్స్, పీసీసీ మాత్రము క్లుప్తముగా చెప్పెదరు. ఇవిగాక వేకువను 5 ఘంటలకును, సాయంకాలమునను జరుగు ప్రార్థనలకును, రాత్రిపూట జరుగు పురాణకాలక్షేపములకును ఈ విద్యార్థులు హాజరయ్యెదరు. పుస్తకపఠనముకన్న, సత్సంగతత్వములను, ఆశ్రమవాతావరణముననే విద్యార్థులు ఎక్కువనేర్చుకొని, బాగుపడగలరు. సాయముసంగిన రాష్ట్ర సంఘమువారికిని, మద్రాసు గుంటూరు కాలగ్రెసు సంఘముల వారికిని తొలుదొల్ల ఆశ్రమాద్యోగిగ నుండి, ఎక్కువపట్టణముచేసిన ఆశ్రమాద్యోగి శ్రీయుత కొండ

పర్తి పున్నయ్యగారికి కృతజ్ఞతా నమస్కారములు సమర్పించిరి. ఈవసతిగృహమునకు శ్రీ కొండరామయ్యగారు వార్డు గా నున్నారు.

ప్రకృతిచికిత్స

ఆశ్రమములో ప్రకృతి చికిత్సలయము నొకదానిని రు 150 లు వెచ్చించి నూతనముగ నిర్మించియున్నారు. ఆశ్రమములోనున్న 40, 50 మందియు ఈ దృశ్యసౌఖ్యముననే ఆరోగ్యము కాపాడుకొనుచున్నారు. కాని మందులవారే పడుటలేదు. వీరే గాక యితరులను, చుట్టుప్రక్క గ్రామవాసులును, అనుదినము 10 మందికి తక్కువలేక యచటికి విచ్చేసి వైద్యసహాయము పొందుచున్నారు. ఈకార్యమున 20 వత్సరములుగా ననుభవజ్ఞులును, ఆశ్రమసాధకులతో నొకరునగు శ్రీయుత దిగుమర్రి హనుమంతరావుగారు తదేకధ్యానముతో నెంతో శ్రద్ధతో నిర్వహించుచున్నారని చెప్పిరి.

రస్తుంజీభవనము

బండిపోటు జరిగినతర్వాత, ఆశ్రమవాసుల ప్రకటనను గమనించి, సభ్యులీత్రమ మృగనీజకును, రస్తుంజీ భర్తృపంచాయతీదారులనుగ శ్రీయుత మగనలాల్ గాంధీగారు అనారోగ్యముగ ప్రత్యేకముదాత పేరుతో నొకగృహమును కట్టించవలసినదని యనుగ్రహించిన రు 5000 లతో గృహనిర్మాణము పూనినట్లును తెలిపిరి. ఈసందర్భమున శ్రీయుత మగనలాల్ గాంధీగారున్న ప్రతిఫల మేమియు తీసికొనక స్థానులు వగైరాలు తయారుచేసియుచ్చియు, భవననిర్మాణమునకు వలయు పైతనికీభారము వహించి సాయమొసంగుచున్న నెల్లూరుపురవాసులు శ్రీయుత కందసామిరెడ్డిగారినిన్ని మిగుల ప్రశంసించిరి.

వస్తునిలయము

పల్లిపాడు గ్రామములో రు 500/- లు (పదువండు రూపాయలు) ప్రత్యేకించి వస్తునిలయము స్థాపించి నిర్వహించుచున్నాము. ఇందు సామాన్యజనులకు ఆత్మవసరమైనట్టియు, ఆరోగ్యమునకు భంగకరము కానట్టియు, వస్తువులను (భోజన పదార్థములను) విక్రయించెదరు. పాగాకు, వీడేశికక్కర యిచ్చుట విక్రయించరు. ఆశ్రమమందు మనుష్యుల తక్కువగా నున్నందున గ్రామములో రు 100/- ల వెట్టుబడిగల యంగడిలేక యిబ్బందిగ నుండుట వలనను క అ పు చే వీడజనులకు బియ్యము, జొన్నలు, తాగులు మున్నగు ధాన్యములు దొరకక కష్టపడుచుండుటచేతను అవసర మేర్పడినదనియు, ప్రస్తుతము ఆవస్తునిలయము ఆశ్రమమున కేమీ తమ వస్తువులేక దానంతట యది జీవించగలిగి యున్నదనియు తెలిపిరి.

ఆశ్రమసభ్యులు-ప్రాబేషనరులు

ఆశ్రమసభ్యులు ఎక్కువ కాలేదు. మొదటి వత్సరపు నివేదికలో ప్రకటించినట్లు శ్రీయుత పున్నయ్యగారు సభ్యత్వము వదులకొని తిరిగి విద్యార్థిగా కొంతకాలమును స్వల్పగౌరవ భృతి తీసికొని గౌరవోద్యోగిగా కొంతకాలమును సేవజేయుచుండి నందులకు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. తిరిగి గత దీపంబయలో సభ్యత్వమును స్వీకరించుకొన నాటినుండియు ఆశ్రమములో లేక కాలగ్రెసు అఖిలభారత ఖద్దరుబోర్డును నాగలాపురము నను పనిచేయుచున్నట్లు తెలిపిరి.

గతవత్సరమున దయచేసిన శ్రీయుత బులుసు గారివల్ల కొండరామయ్య గారికిని, మానికొండ సత్యనారాయణదేవకులకును తమభర్తృలు తామే భరించుకొనుచు సేవజేయుచున్న రామానుజస్వామి దంపతులగారికిన్ని, వేంకటరాయశర్మగణపతి అయ్యర్ గారికిని నమస్కరించుచు లోగడ ప్రాబేషనరుగా నుండిన నాగవార్య కవిగారిని తిరువేంకటస్వామి కవిగారిని ప్రశంసించిరి. నాగవార్య కవిగారు నాగపూరు సత్యాగ్రహ సమరములో జైలుకు వెళ్లియుండిరి.

ఉద్యోగులు:—శ్రీయుత ములుమాడి వెంకట్రావు పంతులుగారు కొంతకాలముఆశ్రమమునందుండి సాయముచేసి వెళ్లిరి. శ్రీ ఇస్సా చెంచయ్యగారు 20 మాసములనుండి ఆశ్రమసేవ జేయుచు బండిపోటుతదనంతరము వదులకొనిరి. బండిపోటు జరిగి అందరుభయపడి, ఎవ్వరును ముందుకురాక యిబ్బందిగానుండు సమయమున శ్రీయుత రామప్రోలు అప్పలనరసయ్యగారు తమ కెంతో మక్కువతోనుండిన పనులను మానుకొని యుచ్చటికి విచ్చేసి అన్ని పనులను నిర్వహించుచు 6 మాసములు సేవజేసి నందులకు వందనములు తెలిపిరి. క్రొత్తగా జేరి పనిచేయుచున్న పోలంపల్లి పట్టాభిరామయ్యగారిని, కొంతకాలము పనిచేసిన శ్రీయుత సోమపూడి పద్మనాభయ్యగారిని ప్రశంసించిరి.

విజ్ఞప్తి

ఆశ్రమఅధ్యక్షునిపేరి మొదటినుండియు నూత్నముగాజెప్పి యెంతెంత దేనిమీద వ్యయపఱచినదియు వివరించిరి అనారోగ్యముగ కలకత్తాఅల్పాయుష్యమైన వర్తకుల మహాశుక్ల శిష్యులలో నొకరు నగు శ్రీయుత జమ్నాలాల్ బజాజుగారి ఆశ్రమమునకు విచ్చేసినపుడు సంగిన రు 100-లు విరాళమును ఆశ్రమకార్యదర్శులు శ్రీ చ|| వే|| కృష్ణగారు కలకత్తా వెళ్లివచ్చు డు దీపావళిపండుగనాడిచ్చిన రు 101-లు విరాళములకును కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. గతవత్సరమున ఆశ్రమము దర్శించిన శ్రీజీవకలాల్, మునగాలరాజుగారు, వి. వి. యస్. అయ్యర్, జే. భక్త కొండా వెంకటప్పయ్య, కాశేశ్వరరావు, బజాజ్, బ్యాంకర్, మగ్నలాల్ గాంధీ, పురుషోత్తమదాసు మున్నగునాయకులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనముల నర్పించిరి.

ఇంతవరకు నెల్లూరుప్రముఖులను విరాళములకై సమీపించియుండ లేదనియు నెలవినములకొందట నే మండలనాయకులును, ప్రథమమునుండి ఆశ్రమాభిమానము గలిగి యెంతో అండగా నున్న శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారి సాయమున వారం రోజులు విరాళములకై బుచ్చిరెడ్డిపాలెము, పొట్టెపాలెము మున్నగు ప్రదేశములమాత్రము తిరిగినదియు. షుమారు రు 3000-ల వరకు లభించెననియు, తెలిపిరి. తీరికలేక ఆశ్రమకార్యదర్శి శ్రీ చ|| వే|| కృష్ణగారు ఇతరపనులలో నిమగ్నులై యుండుటచేతను, శ్రీరామిరెడ్డిగారు అస్వస్థులుగా నుండుటచేతను, విరాళములపని నిలుపవలసినవచ్చెను. త్వరలో మరల ప్రారంభించెదరు.

ముఖ్య విరాళములు

శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు	రు 500 లు
,, బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు	500
,, బత్తుల నరసారెడ్డిగారు	500
,, బెజవాడ గుండరరామిరెడ్డిగారు	250

ఇంకను రు 15000-లు సంపాదించిన గాని ఆశ్రమము తిరిగియున్నదును యాచింపకయే స్వతంత్రముగా పీఠస్థాయిగా నుండి సేవజేయులేదనియు తెలిపిరి. ఈమొత్తమును విలయు పరికరములు అనగా తోటలు, మాగాణి, పాఠశాల, ఖద్దరు మున్నగువానికి ఉపయోగించెదరుగాని వడ్డీతో జీవనముచేయుటలేదని చెప్పిరి. ఇట్టి సంస్థలకు మహాశుక్లనుడివినట్లు చేయుపని తద్వారా ప్రజలవల్ల బడసినవిశ్వాసము- ఇదియే మూలధనము. చివరకు ధనసహాయముకన్న మనుష్యసహాయమెక్కుడుకొరతపడియున్నదని తెలుపుచు సభ్యులు గాకున్నను గౌరవోద్యోగులుగా నైన నెల్లూరు వారుప్రవేశించి సాయముచేయవలయుననియు, ప్రజాహితీచింతమున నడుపు నాయకులు ఆశ్రమము నప్పడవచ్చుదు దర్శించి సలహా నొసంగి సాయపడుచుండవలయు ననియు ప్రార్థించిరి.

మండలనాయకులు శ్రీయుత బులుసు ఓరంగట్టి వెంకటసుబ్బయ్య వెన్నెలగంటి రాఘవయ్యగార్లు మాట్లాడిరి. శ్రీ రాఘవయ్యగారు, ఆశ్రమముమీద నెల్లూరువారి కెక్కుడుసానుభూతి కలదనియు, ఆశ్రమసాధకులను, ఉత్సాహపూరితులు నగు శ్రీయుత చ|| వే|| కృష్ణగారు కాలగ్రెసుఉద్యమమున పనిచేసి యున్నవో మండలమందు ఇంకను ఎక్కువ జయప్రదముగ ప్రచారముజరిగియుండెదననియు, దానిని గోల్పోయి ఆశ్రమము నకే వారిని సమర్పించుటయే గొప్పత్యాగ వనియు, ఇట్టి అన్ని పనులను నిర్వహింపగల్గిన శ్రీ చ|| వే|| కృష్ణగారును, ఆశ్రమమునకు ముఖ్యప్రాణమైన శ్రీయుత దిగుమర్రి హనుమంతరావు గారును, ఆశ్రమమున నున్నార గదా యనువైర్యము నెల్లూరు వాసులకు గలదనియు ముచ్చటించిరి.

అధ్యక్షులు సాంబమూర్తిగారు అన్ని విషయముల క్రోడీకరించి దీర్ఘోపన్యాస మొసగిరి.

అస్పృశ్యతా నివారణమునగూర్చి కాస్త్రసమృతమాయను చర్చలుగూడ ప్రారంభమైనవి.

ప్రకటన

నెల్లూరు సబారి నేటు జడికోరులో

అనలు 1917 సం నె 52 థు

యిందువల్ల నకలమైనవారికి తెలియజేయడ మేమనగా:—శ్రీ జొన్నవాడ దేవస్థానం ట్రస్టీ పనులలో రెండు ఖాళీలు అవుచున్నవి గనుక సదరు ట్రస్టీ కనులు కావలయునని కోరువారు దరఖాస్తులను 1924 సంవత్సరం యేప్రిల్ నెల 24 తేది లోపల నెల్లూరు సబుకోర్టువారికి పంపుతూ సదరు తేదినాటికి సదరు సబుకోర్టులో హాజరుగా వుండవలెను.

A. S. Krishnaswami Iyer.
Subordinate Judge.
1924 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8 వ తేది.

పైకం సత్యగ్రహము

అలా అవతరించి గారిచే ఏర్పరుతులైన కంఠేమూతరం
 క్రితలో మానవత్వపు కార కలన అపక్తిను సాగించుచున్న
 కంఠాలు అచ్చోతుకం వెనెవారిమైన అగిక్తి (వి.సి. ఎస్. కెనక
 సార్వోధాద్వి మునునకు) గారు 15000 రూపాయలకు మాన
 వత్వపువాతాతేగానబుట్టిబావాను కనీరాగారు వాడికి మారు
 రూపాయలమూతరిను క్రితపరిహారమున్నట్లు తీర్చుచెప్పెను.
 వాడి కంఠాలు వ్రాసోద్ధుల అపిజుచే నను. కంఠేవారును క్రిత
 మను క్రితీతి. అపిజును క్రితమునూర్తులు మూర్తిని, మూతీసాగ
 కగార్తు విచారణచేసి కేవలకేవలగా తీర్చుచెప్పిరి. క్రితనే క్రిత
 పరిహార ముద్ధుకలెనని మూర్తిని గానను, అపిజును తిరగ్మంధ
 లెనని మూతీసాగరుగానను తీర్చుచెప్పిరి. (అ. (వె)

ను నిరాశించింబుటచే తెందనసాకి కామస్మృతిధారా అంగీ
కరించబడిన సైబతగాక చుట్టమును ఆవరింపించిన మనవి మోగి
కాటాగారు తెలియజేసిరి.

హైకోర్టు సెషన్లు

న్యాయమూర్తిగారు శాస్త్రీగారు.]

యువకుడు భార్యను చంపుట

దేవర, సోమవారమునాడు విచారణ ప్రారంభమైన హత్యకేసులో నిర్ణయించిన తీరుచెప్పబడినది. కట్టా నిరసింగ్ రావు అను యువకుడు జనవరి 9, 1924 నాడు తన భార్య యక్ష్మిని హత్యచేసి కత్తిలో పోడిచి చంపినాడని తేలిపోయినది. తీసివేతములు సామవారమునాటి ప్రతిపదియందు ప్రకటించబడినవి. న్యాయమూర్తిగారు తేలిపోయినది నిర్ణయముతో శిక్ష విధించిరి. కాని ఆరేని వయస్సు (21 సంవత్సరములు) నుబట్టియు, ఇట్లు చంపుటకు పూర్వము ఏవోకపు అంశములనుబట్టియు లా ప్రకారము తప్పుపడిన దీనిపొంతకవాసమే యగుటచే ఆ శిక్ష నొసగుమఱియు న్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి. నిందితుడు ప్రభుత్వమువారికి క్షమాపణ అర్పించుకొనిన తాము అనుభవముగ శిక్షార్హుల చేయబడుమనియు తాడ చెప్పిరి. నిందితునిపట్ల సంతకముగ నుండిన కోర్టుగారు సభ్యులనుడ న్యాయమూర్తిగారు పాక్షికి.

భార్యను చంపు మరణముకేసు

దేవర నాగానే మరణముకేసు నిన్న తీసికొనబడినది. పాపయ్యగారు అను శిక్ష యువకుడు మరణముకేసు, 1924 జనవరి 7 గంటలకు, తన భార్య కృష్ణాచార్యుల చేయబడినది, ఈ కేసును చంపెను. భార్యను కత్తిలో పోడిచి చంపి తానును గొలుతును కత్తిలో పోడిచిన ప్రయత్నించెను. కాని ఆరేని గాయములు అప్పుడే అయిపోయినవి.

నిన్న విచారణ కొంత జరిగినదియు తేలిపోయినది. ఆ కేసు తీసికొనబడినది. తేలిపోయినది సమాచారము కాగానే, నిందితుడు బండ్లమెంటును దాఖలుచేసెను. తాను చంపినది వాస్తవమే యనియు, కాని తన భార్యయు మరణముకేసు తేలిపోయినదియు జరుగుటకు రి దినములు పూర్వము ఇంటిదియందు ఏ కారణముగ నుండగా చంపియింపబడినదియు, భార్య నదియేమి యని యాడుగ గా నీవు నన్ను ఆడుగుటకు వాక్కులేదని చెప్పియింపబడినదియు అగ్రముగ గెలిక కత్తిలో పోడిచినదియు అయిపోయినది.

న్యాయమూర్తిగారు బ్యారీ! కేసును దృఢములను తెలిపిన విషయము, హత్యగార, ప్రామాణ్యము గలిగించుటకు చేరగడే యని భార్యగారు 6 గంటలకు చెప్పిరి. న్యాయమూర్తిగారు ఆరేనియంతో శిక్షించి, నిందితుడు యువకుడైనందున, 7 సంవత్సరముల శిక్ష విధించిరి.

అంతట రైల్వేసంబంధమైన ఒక ఫోర్మరీకేసు విచారణకు ప్రారంభించబడినది.

మణికోలా బాంబులకేసు

ఇంకను బాంబులును యంత్రములును పట్టుబడుట

దేవర, ఏప్రిల్ 9:— మణికోలా బాంబు ఫ్యాక్టరీకి కట్టకొని పట్టుబడినవి పోలీసు వారి, ప్రేమిండు అయిన యువకుడు తనకు నిజమయినచున్నదియు, ఇతర ప్రజలకు లాభముల తోగూడ కయ్యుకేసుబడుచున్నదియు తెలిసికొనుటకు ప్రయత్నించుటకు లాభమునుండి.

పోలీసువారికి కొంత ఆమాకీ తెలియఁబడినంతవఱకు సెలవుపూర్వమునాటి నాటికి యింటిని మాట్లాడించి శిక్షించిరి. అప్పుడు 60 దైనులును, రెండు దళములు బయటకును పోయెను. 'వానినచ్చబదిలి' కేసువానిని కనుగొని వారి ఆమాకీదయింపబడుట, జిల్లా పోలీసు నుండి తెలియబడినది, ఇతర తెలియని అధికారులను ప్రయత్నించుట నొనర్చుచున్నాడు. (ఆ. వె.)

ఏలూరు, అన్నవరపు, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము

వివాహకట్నములు

బంధుక పరస్పరము, దోడ్, వెంటకట్నం అందు గన్న నాడు వెంటకట్నము కొనుగోడును తామురావుగా వివాహము నకు ఏలూరు అన్నదానసమాజమును 80 లు, ఏలూరు గోసలకును సమితికి 10 లు, ఏలూరు గాంధీ ఆంధ్రవాదియ మహావిద్యాలయమునకు 10 లు, హిందూ యువజనసంఘ గంభీరమునకు 10 లు వివాహ కట్నములు.

స్త్రీల అంగీకారచట్టము

ప్రజాభిప్రాయముకొరకు ప్రకటించబడుట

ఇండియన్ పీనలకోడు నింకను సవరింపు యంత్రముగ దోహదచేత స్త్రీలవిధముగ కాపాడుటకే:—

- (1) ఈ చానమును 1924-సంవత్సరపు ఇండియన్ పీనల కోడు (సవరింపు) చానము చేసి విలువబడును.
- (2) ఇండియన్ పీనలకోడును 876 నెక్టును అయి దశకలాలో "పల్లె" అను పదమును బదులు "పటా" అను పదమును చేర్చవలెను.
- (3) 876 నెక్టును నీ కింది వాక్యములు చేర్చవలెను:— "అలాగే, పటాలో స్త్రీల భార్యయైయుండి, పల్లె యందుకన్న తమకు తక్కువ వయస్సు గలిగియుండనియెడల, అట్టిబలాత్మకమునొప్పియందుకు లోబడిన భార్యను భార్యగా పట్టించుకొని తనకు గాని, విడి శిక్షచేగాని తేక జరిమానాచే గాన, తేక రెండి టిచేకనుగాని శిక్షించబడును.
- (4) 1898 నెక్టు ప్రాసీషు కోడును 11-వ నెక్టును 876 నెక్టును కెందుగా నున్న వివరములను బదు తీసికొనివాక్యములు చేర్చవలెను.

876 నెక్టు:— అలాగే, పటాలో—పురుషుడు, 12 సంవత్సరములకంటే తక్కువ వయస్సు గలిగియుండని భార్యతో భాగించియెడల - వారంటుతేవలెనా సరకుచేయవలెను - బామినీ యెచ్చును - కాంపాండెయిలు - కంటిలో గోధుమల కాకగాని శిక్షను రెండువత్సరములకు మించకుండగాని తేక రెండింటిలోగాని శిక్షించవలెను - సెక్షన్లుగొట్టబడుగాని, (స్ట్రీ నెక్టును) కేసులలోగాని, మొదటి రెండు కేసులలోగాని విచారించవలెను.

ఒక పురుషుడు, 12 వత్సరములకంటే తక్కువ వయస్సు గల భార్యతో భాగించి శిక్షించి వారంటుతేవలెనా సరకుచేయవలెను - సమస్యలు:— బామినీనగోరింపవలెను: కాంపాండెయిలు గాదు.

యాదాద్రి ద్వీపాంతరవాస శిక్షగాని- ఏకము కాకగాని శిక్షను 10 వత్సరముల మించకుండగాని, శిక్షించవలెను.

ఇతర యువకులకు వారంటు తేవలెనా సరకుచేయవలెను. వారంటు బామినీనగోరింపవలెను. కాంపాండెయిలుగాదు. యాదాద్రి ద్వీపాంతరవాసముగాని, కదివత్సరముల విడి తేక కలి: భామినీనుగాని విధిపవలెను. సెక్షన్లుగొట్టవలెను విచారించవలెను.

ఆంధ్రదేశకళాపంతుల సంఘసంస్కరణ సభ గుంటూరు

1924 సం. మార్చి 21 తేదీ శుక్రవారమునాడు ప్రచురింపబడిన 'సాహిత్యము' (అక్షర) కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ కృష్ణాజిల్లా లకు ము. కా. శ్రీ. గుడిచేత ముచ్చయ్య, వంగూలు కాపురం లున్న జె. రాజగోపాలంగారు ఏప్రిల్ 19, 20 తేదీలులందు గుంటూరు పురమునందు జరిగిన సభ కై ఆంధ్రదేశమునందలి కళాపంతుల పురుషుల సాహిత్యము చేసినట్లుగా. కాని వారు నిర్ణయించిన తేదీలు స్వతంత్రముగానే తేక యిదిగారి గుంటూరు పురమునందు చంపాట కనూచేయుటకై సభ జరిగిన కోడల నేర్పాటు నిర్ణయాధికారులకు సభికులతో తీర్మానము చేయబడి పయితాఖిలను నిర్ణయించి తేలిపోయింది. ఆ తేదీలు ప్రచురింపబడుటకు ముందు మరీ యెవ్వరికిని తెలియబడు ఇందుములమన బులాభిమాను లంకె అట తెలియజేసినది యేమనగా తిరుగ గుంటూరు పురజనలందరు సమావేశము వారికి యింతలకు అనుభవముకు తాఖిలను నిర్ణయించవలె సభి జరుగుటకు విలువబడు.

జె. రాజగోపాలంగారు యాసయినంతవఱకు పరిశీలించి యిదిగారి కనూచేసిన పర్యవేక్ష సభయొక్క భిక్షువుగాను వారిపేర గుంటూరు నేనింపు వ్యాంబిలో నిర్వహింపబడును భిక్షువులు యీ పురముల అంగీకారము తేనిది విలువబడిన స్పష్టముగా తెలిసికొనేది, అట్లుగా: కనూచేసిన పంతుల వారిపేర నేనింపువారిలో పుష్పదికా స్వతంత్రముగ నూ అనుమతిలేనిది భిక్షువులలో ముఖ్యమిమిమిశ శిక్షిలో దావాచేసి భిక్షులకు సామ్యము కాబట్టుకొలవారము. కనుక అనాధికు యిదిగారి నిర్ణయించబడిన కార్యవర్గమును కేంద్రముగా సమావేశము యిందరమను అనుభవము: తాఖిలను నిర్ణయముల మూలముగా తెలియపరుచునూ ప్రార్థన.

వినపాల పెద్దలంకాదాసు యొక్కల్లవరపు దానరి రంగయ్య కార్యకర్త.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

సంఘము

వెనుగొండ 10 ఏడలు:— ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముకొరకు ఆ కార్యకర్తగారు మాట్లాడుతూ:—

ఏమీ జిల్లా ఎంతవత్సరపు ప్రగతిగూ కార్యకర్తమును నిర్వహించినందుకు తగినవిధముననే రాష్ట్రీయ సంఘమువారు జిల్లాసంఘములకు విరాళముల కొనగవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కార్యకర్తగారు సంఘమువారికి 15వ తేదీన జిల్లాసంఘములకు పూజకై, రాష్ట్రీయ జిల్లాసంఘములకు విడి విడిమింపబడిన ప్రతిప్రచారమును సోమ్య: పరిశీలించవలెను.

చురాల ఇల్లించిన సభ్యుల సంతకము తేల్చినది, ఎన్ని గ్రామముల కల్పించినది, తిలకు పూజానిధి సంతకములు తేల్చినది ఆసమయమున గమనింపబడును. జిల్లాసంఘములు తమసమయము కంటిమున్న ప్రతిప్రచారమునుగూడ వివరముల దెలుపగోరుచున్నాను. ఇట్టి పంపూర్ణ వివరములు తేరనిది, ఏప్రిల్ మాసము నుండియు గాంధీజీని సమర్థించు గురించి నిర్ణయించుట కట్టుకును.

ది 6-4-24 తేదీని కాకినాడలో జరిగిన శ్రీ గోదావరిజిల్లా ప్రాథమికపాఠశాల అండ్ నాల్ మిమల్ యాజమాన్యసంఘముల మహాజన ప్రథమ సభయొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల సన్మానము.

మహాజనులారా! ఉపాధ్యక్షుల సన్మానము!

ఏకాగ్రమునగాను ఒక్కొక్క వ్యక్తి ప్రయత్నించుటకన్న ఆంధ్రము కలసి యొకసంఘముగా శిర్వశి రద్దారా వెంటరించు మనసాభి: అక్షరపరిశీలకులను చక్కచేసికొనుట యెక్కువ శ్రేయోదాయకమని చూడవలెనను దెలిసినదియే. మనదేశ మునగల కృతులలో జిల్లా మహాసాధ్యులకన్న ప్రభుత్వమెట్టి యున్న తస్మానంబుగా జేచి యిప్పుడంత యిష్టోతికి వచ్చినది. ఇట్టి మనదాస్థిని గురించి దొరకననుచుకొని మొరలెట్టు కొనుటకే మనజిల్లాలోగల వివిధకాలాకాలా సంఘముగా యే రప్పటి ఆ సమయము తమకైకొని పనిచేయుచునే యున్నది. అయినను ఆసంఘము లన్నియు విడివిగా నుండుటవలన బలము చాలినదియు అన్నియు కార్యములను కలసి ఒక జిల్లాసంఘముగా శిర్వశి రద్దారా మున్న ముఖముల వైచారిత్వ మొరలెట్టుకొనిన జిల్లాలో యుపాధ్యక్షులందరి కన్నములను ఒక్క పాదగా అధికారులకు ఒకదనుసరియింప అంపజే జిల్లాసంఘ మేప్పుడు మన బీద ఉపాధ్యక్షులకు యెక్కువ అగ్రరమని అన్ని కాలాకాలాలో సోదకోపాధ్యక్షులమును ఉత్సాహ పడుటచే జిల్లాసంఘము నేర్పాటు చేసినట్లుగానే చేసినవలెను మనమందఱు ఇక్కడ సమావేశమగుటకు కారణమైంది. అట్లు సమావేశమగుటలో యిదిగారి కారణములను దిగవరమయ మహాజనుల ప్రథమరమ: ఈ కారణముల నే సమావేశము కావలె నని కిందకుకొనుటచే యీ కారణముల నే జరుపుటకు నిర్ణయించబడినది.

కాని నేటిదినమున యిక్కడ సమావేశమయిన మనసోదకులందరను ఆదరించు ఏమ కనుగా వీర ఉపాధ్యక్షులు మైన గుడియంతమాత్రము కైతేయందుకు ముద్దప్పింపవలెయు యీ కారణముల పురవాసులతోను మరీకొందరు ఒకటై గాములు వారితోను మొరలెట్టుకొనగా వారందరు మహా స్వభావముతో మనయందు ఆప్రసాదించి కొంతవరకు సహాయముచేసిరి. దానివారము తేనిగాని నేటిది: మన మిమ్ముల నందరను క్కడ సమావేశమయి సాహసించిమి.

కావున సోదమలారా, మొందమను కృషి: ప్రయత్నముల కొల్పి, మారిభావములను సహించి దియవలెనని. కాని మేము యిది కరకు యిట్టిసంఘ కార్యమును నిర్వహించిగాని తేక నిర్వహించుచున్న సంఘమును మంచిగాని యున్న వారము కాము. కావున నేటిదినమున జరిగినవీస కార్యవిధానముగాని ఆదరణ విమయములగాని కలిగికోటలను మన్నించి ఇది మిస్సకార్యమువలె భావించుకొని యీ సభల జయప్రదము జరిపించుట మిమ్ముల నందరను ప్రార్థించుచున్నాను.

కాకినాడ. } ముద్దా సత్యనారాయణమూర్తి, 6-4-24 } ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు,

కేవలారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహకార 1-0-0 దగ్గు క్యాసకోశములందు బలహీనతలను ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు కైత్యములను ఏర్పడిన దగ్గు. శిశుకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. క్యాసకోశముల నూత్న వాళములను ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, తయదగ్గు, దగ్గుకు నేనివలవనీన కుండు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును. అమ్మ తాంబూలము దీప్తి, ముద్దాను - బొంబాయి.

ఆంధ్ర పత్రిక రక్తాక్షి సంవత్సరాదిసంచిక తయారయినది

పదునేడవ సంవత్సరాదిసంచిక తయారై చందాదారులకు వరసక్రమముగా పంపుట పారంభించినాము. చందాదారులు త్వరపడక స్వీకరించెదరని ప్రార్థించెదము.

సంవత్సరాదిసంచిక అక్కరలేని చందాదారులు దయాచేసి ముందుగా తెలిపినయెడల మాకు పోస్టుఖర్చులు దండగ గాకుండును.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది.

గురువారము

తూర్పు ఆఫ్రికా: నూతనోపద్రవము

బ్రిటీషు తూర్పు ఆఫ్రికాలోని, కెనియా, ఉగాండా, టాంగానికా, జాంజిబారు, న్యాసాలాండు, రోడేషియా, మొదలగు భాగములనెల్ల జేర్చి, వీని ఆర్థికసంపద సభివృద్ధిజేయుటకై మార్గములసరయుటకు, విచారణసంఘము నొకదానిని పంపవలయునని, కోరుచు సర్ సీడ్నీ హెనుగారు కామన్వెల్త్ లో నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. వీరి ముఖ్యద్దేశము, ఈ భాగములన్నిటిలో ప్రత్తిపంటను విశేషముగ సభివృద్ధిపరచి, రైల్వే నిర్మాణమునకు ప్రోత్సాహ మొసగవలెనని గన్పట్టుచున్నది. వై తీర్మానము కామన్వెల్త్ భారతదేశ ప్రభుత్వముగ నంగీకరింపబడెను. ఉష్ణదేశములలోని ప్రజలు తెల్లవానికి బనికొక నన్ను, ఆ దేశములో లభించెడి సరిసంపదలను గ్రహించుటకు మాత్రము వారి కెట్టి యభ్యంతరములేదు. అమెరికా దూది సక్షయి లెక్కవయ్యుటచేతను, దూది ధరలు హెచ్చుటచేతను, చౌకిగ దూదిని పండించి యుపయోగించుకొనుటకు బ్రిటీషువారు ప్రయత్నించుట సహజమే. కాని, ప్రత్తిని తూర్పుఆఫ్రికాయందంతను పండింపవలయుననినను, దేశమందంతలను రైల్వేలను నిర్మింపవలెననినను, పనిచేయువారలు గావలయును. తెల్లవారు వడలువంచి, ఎండయనక వానయనక, యిట్టి పనుల జేయజాలరు. తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రజలకు వ్యవసాయ మటవాటులేబోవుటచే, వాండుకు బనికొరారు. ఇక కూలీ పనిని నేర్పుగ జేసి, తెల్లవారలకు సర్వసృఖములచేకూర్చగలిగిన భారతీయుల నుపయోగింపక తప్పదు. తెల్లవారి యక్కరలు దీరినపిమ్మట, భారతీయులను తమి వైచినను, ముందుగ వారి సహాయముచేత కొనక తప్పదు. సింపుసనుగారి విషయమయి ముచ్చటించుచు, నిజసందర్భములను కొన్నింటిని తెలుపరచిరి. సామ్రాజ్యాభివృద్ధికై భారతీయుడు తనకే నెటుల భారభోగనో నూనించి, అన్నిభాగములలోను భారతీయుల నెటుల కష్టపెట్టుచున్నారో వారి నెట్టి యవమానముల పాలెయ్యుచున్నారో, సింపుసనుగారు ఎరి

గించిరి. సింపుసనుగారి సత్యకథనమును, కాలనీల మంత్రయగు థామసుగారు భరింపజాలకబోయిరి. ఈవిషయము నుగూర్చి ముచ్చటింపవలదని, థామసుగారు రడ్డుపడిరట. ఏమి వీరి దురభిమానము? సింపుసనుగారి నోరుమాసి సంతమాత్రమున, ఆఫ్రికాలో తెల్లవారు సలుపుచున్న దుండగములును, భారతీయులనుభవించుచున్న దుస్సహమగు బాధలును ప్రపంచమునకు దెలియకుండునా? థామసుగారు కన్నులముసికొనిన, లోకమంతయు మూసికొనునా? భారతీయుల హాహాకారములు ప్రపంచమందంతటను ప్రతిధ్వనించుచునే యున్నవి. కెనియాలోనేమి, టాంగనయి కాలోనేమి, భారతీయులనుభవించుచున్న కడగండ్లు ఎట్టి పాపాణపృథయమునయినను కరగింపకమానవు. టాంగనయి కాలో భారతీయులయడ జూపుచున్న క్రూరత్వము నితరభాగములలోగూడ జూపుచో, తమకు నిలువ నీడలేదని భారతీయులు భయపడుచున్నటుల, సింపుసనుగారు నడిపిరి. కాని, ప్రత్తిపంటను దలచి కొనియు, క్రొత్తరైల్వేలను దలచుకొనియు ఉష్ణిభూరుచున్న థామసుగారికి, సింపుసనుగారి హితబోధ రుచింపకుండుట ఆశ్చర్యకరముగాదు. కెనియాలో పీఠభూములకు ప్రత్యేకపరిపాలనయుండవలెననిగూడ కోరినవాడు లేకపోలేదు. హామిల్టనుగారిటుల కోరుటలో, తెల్లవారి స్వార్థకరత్వము మిన్నందుచున్నది. పీఠభూములలో తెల్లవారు హాయిగ కూర్చుని సృఖముల నన్నిటిని ననుభవించెదరు. అక్కడనుండి భారతీయుల సందర్శన వెడలగొట్టి, వారిని క్రిందికి తరిమివైచుటచే, నల్లవారి యంటు తొలగిపోవును. వారి కృషి ఫలితములను మాత్ర మనుభవింపవచ్చును. థామసుగారు తూర్పుఆఫ్రికాలో రాబట్టదగినంత లాభమును రాజుట్ట నెంచుచున్నారు. కృషిసలిపిన, మిక్కుటమగు లాభము రాగలదని వీరికి దోచినది. తమ కీ విషయమై సలహా నిచ్చుటకు సలహాసంఘము నొకదాని నేర్పరచెదమని, థామసుగారు వాక్రుచ్చిరి. తీర్మానమునందు గోరినటుల వెంటనే విచారణ సంఘము నేర్పరచుటకుగూడ వీరు సమ్మతించిరి. ఒక్కవిషయమునమాత్రము వీరు మిగుల జాగరూకతతో మెలగుచున్నారు. ఇట్టి విచారణవలన తూర్పు ఆఫ్రికా పరిపాలనమును విమర్శించు నుద్దేశ్యము తమ కేమాత్రము లేదని చాటుటజూడ, వీరి యాతురము వెల్లడి యగుచున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికాలో నేభాగము దీసికొనినను, పరిపాలనము నింద్యముగ నున్నదనుట అనుభవైక వేద్యము. ఇకముందును అట్టి పరిపాలన మే కొనసాగుచు, తెల్లవారి స్వలాభ మభివృద్ధిగావలయునని, థామసుగారు కోరు నెడల వీరికిని కన్నశ్చేటివు నాయకులకును భేద మెక్కడ గలదో తెలియకున్నది. ఇంపీరియలిస్టుల నావహించెడి సంకుచితభావములే, వీరిని ఆవహించుచున్నవి. ప్రజాభ్యుదయముగాక, శ్వేతజాతివారి లాభాపేక్షయే, ముఖ్యాశయమగుచున్నది. లేబరుపక్ష ప్రముఖులయినను, తదితర పక్షములవారయినను, భారతీయులకు సంబంధించినంతవరకు ఒక్కరితినే ప్రవర్తించుచున్నారు. పశ్చిమాఫ్రికా యవలంబించిన మార్గములద్వారా తూర్పుఆఫ్రికాగూడ అభివృద్ధి జెందవలయునని, థామసుగారు గోరిరి. పశ్చిమాఫ్రికా ఎటుల యభివృద్ధిగాంచెనో దెలుపనక్కరలేదు. ఆఫ్రికాలో తెల్లవారిరడుగిడిన చోటులలో నెల్ల ఒక్కపద్ధతయే అవలంబింపబడుచున్నది. నల్లవారి సర్వద్రోహి తాము పైకివచ్చుటకే తెల్లవారు పాటుబడుచున్నారు. ఫచటముల జేసినను, యీ యాహయే వాని యట యడుగున నుండును.

మీనుమిక్కిలి భారతీయులను పీడించుటకుగాను వీరి రాకసాకు బయ్యుచున్నారు. ఆఫ్రికాదేశీయులకు వీరు రక్షణ బాధ్యతను వహించుచున్నారట. వారి డైమమునకు వీరు బ్రస్టిల. అందుచే, భారతీయులకు హక్కుల నిచ్చుటకు వీరులేదట. ఈ వాద మొంత యసభ్యమయినను, ఆఫ్రికాప్రభుత్వములే గాక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వముగూడ దీని నంగీకరించుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వముగూడ యీ వాదముపట్ల సానుభూతి జూపుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో జాతీయపక్షనాయకు డగు హార్టిగాజగారు శత్రునించుచు, ఆఫ్రికాదేశీయులుగాని, శ్వేతేతరులుగాని, యూరపీయనులతో బాటు సాంఘికసమానత్వమును గోరరాదనియు, తమకు లభించిన స్థానముతో సంతృప్తిజెంది యుండవలయుననియు, హెచ్చరించిరి. ఏమి వీరి ఉదారాశయము! బ్లెట్టుగారే యనుకొనిన, హార్టిగాజగారు వారి తలదన్నిరి. తెల్లవారిలో సంతర్నిభేదము తెన్ని యున్నను, భారతీయులపట్ల మాత్రము ఒక్కవిధముగనే ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో రంగాచార్యుల కమిటీవారి మొరలవలన కెనియా భారతీయులకు విశేషలాభ మొనగూడునని తలంపజాలము. లేబరుపరిపాలనమునందే, అధినివేశరాజ్య భారతీయులస్థితి ఇటులుండ తక్కుంగలపక్షముల పరిపాలనయందసలే యాశలేదని కనుగొనవచ్చును. తూర్పు ఆఫ్రికాలో తెల్లవారి యైక్వర్త్యమును పెంచుటకు, భారతీయులు తోడ్పడగూడదని శపథము జేయులయును. లేనియెడ హిందూదేశపుకూలీల మరలవాడుకొని, వారిని పిమ్మట ముహూతికృల బెట్టుట తటస్థించును. తెల్లవారి యాశల దీర్చుటకు, భారతీయులు ఘోరావమానములకు పాల్పడ నక్కరలేదు. భారతీయు లాత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుచో, తెల్లవారు వారి నవమానించుట దుర్లభము.

ఉద్దేశ్యమేమి?

హైందవ సమస్యపట్ల లేబరుపక్షమువారి యాహా ఎద్దియో తెలియకన్నది. వదంతలమితముగ బయల్పెడలు చున్నవి. బొంబాయి క్రానికలుప్రతికకుజేరిన తంతి వార్తబట్టిజూచిన, హైందవసమస్య ననుకూలముగ పరిష్కరించుటకు లేబరు ప్రభుత్వమువారు పట్టుదలజూపుచున్నను, వారిప్రయత్నములు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రతికూల భావముచే నేమి, ఇండియా ఆఫీసువారి విముఖుతచే నేమి, విఫలమగుచున్నటుల దెలియుచున్నది. లేబరుప్రభుత్వమువారి సద్భావముచే నేమి ప్రయోజనము? అయ్యది కార్య రూపముదాల్ప నంతవరకు, రిత్తకోర్కెయే యగును. లేబరుసభ్యుల తలంపు లెటులున్నను, లీప్రమగుమార్పు లెవ్వియ జరుగవనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సలహాలను బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు నిరాకరింపరనియు, పత్రికావిలేఖకులు అభయ మొసగుచున్నారు. మొన్నటిదినము పార్లమెంటు సభలోగూడ, సర్. హెన్రీకెయికుగా రీవిషయమై అత్యాతురముతో బ్రష్నించిరి. కామన్వెల్త్ కు ముందుగ దెలుపకోండ సంస్కరణములలో తామెట్టిమార్పును గావింపమని, ఇండియాసహాయ మంత్రయగు ప్రోఫెసరు రిచర్డుగారు బదులుజెప్పిరి వీరి జవాబు ఆకున కండ్లక పోకను పొందకున్నది. పార్లమెంటుసభవారి యంగీకారములేకుండ మార్పు జరుగదని ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే.

కాని లేబరుప్రభుత్వమువారు మార్పులను తలపెట్టుచున్నారా? పార్లమెంటుసభవారి అనుమతిని పొందుటకుయత్నించెదరా? ఇందువిషయమై రిచర్డు

గారు సంవత్సరములను బయటపెట్ట రయిరి. ప్రస్తుతపు పార్లమెంటుసభ స్వపరిపాలనాప్రధానమునకు సమర్థింపదని ఎంచవచ్చును. కాని, లేబరుపక్షము వారు స్వైర్యముజేసి హిందూదేశమునకు న్యాయము సలహా నిశ్చయించుచో, పార్లమెంటుసభ వీరి నిశ్చయమునకు లొంగియొనను పోవలెను. లేనియెడల మరల త్వరలో ఎన్నికలయినను జరుగవలయును. అట్టితరీక్రొత్తపార్లమెంటుసభలో లేబరుపక్ష మత్యధికస్థానముల నాక్రమింపక మానదు. నాగరికప్రపంచప్రళంసకు పాత్రముగాక మానదు. ధైర్యేచసాహసేలక్ష్మి అనునటుల, లేబరుపక్షము తగినధైర్యము జూపుచో, దిగ్విజయము గాంచగలదు. అందుకుమారుగ క్షతీసందర్భమునందను ఉలికులికడచు, లిబరలుపక్షమువారి ఎదుట దైన్యముతో ప్రవర్తించుచో, లేబరుపక్షము తన పలుకుబడిని కోల్పోయి అడుగునబడక మానదు. ఒక్కదినమున రెండుమారు లోడిపోయి, లేబరుపక్షము తన నిస్సహాయత నింతకు పూర్వము గనుపరచెను. స్వల్పవిషయముల కొరకు గాక, హైందవసమస్య మొదలగు ప్రధానసమస్యల కొరకు తనశక్తివంతను వినియోగించి యోడిపోవుచో, ఈ పక్షమెక్కుడు ఖ్యాతిని గడించును. లేబరుపక్షము సమయమునకు దగిన ధైర్య జూపునా? లేక, ఆత్మగౌరవము కోల్పోయి తన యానికి నెటులనయినను నిలుపుకొనుటకు మాత్రము బ్రయత్నించునా?

ధర్మవరము తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుల నయినను విధిగ నెన్నికొనుటకు చెన్నరాజధానిలో నింకను తరుణము రాలేదు గాబోలు! స్థానిక స్వపరిపాలనము ట్రాన్సుఫర్డుశాఖయొనను, ప్రయోజనము లేకున్నది. డి. బి. పి. కేశవశెట్టిగారు అనంతపురము జిల్లాబోర్డు కిధ్యక్షులయినను, ధర్మవరం తాలూకాబోర్డుకు అధ్యక్షుని ఎన్నికొను హక్కును ప్రసాదింపవలసినదిని కోరుకుంటు మిగుల శోచనీయము. తాలూకాబోర్డుకు అధ్యక్షు నెన్నికొనుటకయినను సభ్యులకింకను సామర్థ్యమలవడలేదని వీరి యుద్దేశ్యమా? స్వరాజ్యసభవమునకు దేశమర్హతగాంచెనని, హిందూదేశ మద్దోషించుచున్నను, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షు నెన్నికొనుటకు మాత్రము ప్రజలింకను అర్హత గడించలేదని, పానుగల్లు రాజాగారు భావించుట విచిత్రము. జస్టిసుపక్షనాయకుల వింతచర్యలగాంచి వారిలోనే ముఖ్యులు గొందరు చీలిపోయి సంయుక్త జాతీయపక్షము నేర్పరుచుటయం దాశ్చర్యము గనుపింపదు. జస్టిసునాయకులు బ్రాహ్మణేతరాభిమానము జూపిన జాపవచ్చునుగాని, ప్రజలకనిస స్వాతంత్ర్యములకు సయితము భంగము కలుగజేసి, అధికారవర్గమునకు తోడగుట, యప్రతి సము. ఈ వార్తలు ఫోర్టుసెంటుజార్జిగెజెటులో, ధర్మవరం తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు పదవికి, ప్రభుత్వమువారిక మహమ్మదీయుని నియమించినటుల, ప్రచురింపబడినది. ఇట్టి యాలోచన ఇదివరకే గలదనియు, కేశవశెట్టి పానుగల్లు రాజాగార్ల చర్యలపట్ల ప్రజలలో నసంతృప్తి విశేషముగ ప్రబలియున్నదనియు, ప్రజలుమహజరుల ననేకములబంపిరినియు, అసమ్మతిసభలు చాలచోటుల జరుగుచున్నవనియు, ప్రజలు ఎన్నిక హక్కును మాత్రమే గోరుచున్నారనియు, ధర్మవరం ప్రముఖులు తంతి వార్త నంపియుండిరి. ప్రజల దృఢాభిప్రాయము దెలిసిన పిమ్మట నయినను పానుగల్లు రాజాగారు నావిశేషమును నిలిపియుండవలసినది. ప్రజలకోర్కెను సఫలపంచి యుండవలసినది. మెనారిటీసంఘముల ప్రాతి

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పుజానిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు		కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు	
		పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు	
ఇదివఱకు	చందాలు	ఇదివఱకు	6084-9-3
వి. వెంకటశాస్త్రిగారు	15329-9-10		
అనకాపల్లి కార్యదర్శి	5-0-0		
మునునూరు సూర్యనారాయణ శ్రీ కావశం	1-0-0		
మొత్తము	15335-9-10	మొత్తము	6084-9-3

ప్రతిపూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిహ్ననామా:— కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

నిధ్య మను సాకు డెలుపుట కవకాశ మున్నను, మహమ్మదీయు లయినను ఎన్నిక హక్కును గోరుదురు గాని, ప్రభుత్వనియామకమును గోరరు. పేరుకు ప్రజాయత్తశాఖ యయినను, స్థానికస్వపరిపాలనము నేతిబిరకాయవలె నున్నది. ప్రజలహక్కులెప్పుడీవలె నిరాకరింపబడుచున్నవి.

కృష్ణాజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు నెన్నికొనుట కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగ వ్యవహరించుచున్న డి. బి. బాలాజీరావు నాయకుగారు తమ పదవికి రాజీనామ నిచ్చిరని, ఇంతకుపూర్వము ప్రకటించబడెను. వీరు రాజీనామనిచ్చిన సందర్భములు, జిల్లాబోర్డువారి ప్రతిష్ఠ నినుమడింప జేయజాలవు. అధ్యక్షు నికమీద ఎన్నికొనుట కనుజ్ఞయొసంగుడని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచుమాత్రము, కడచిన సభలో తీర్మాన మొకటి గావింపబడెను. అతీర్మానముననుసరించి, జిల్లాబోర్డుసభ్యులు తమ అధ్యక్షు నెన్నికొనుటకు ప్రభుత్వమువారు అంగీరించినటుల, యీవారపు ఫోర్టుసెంటుజార్జి గెజెటులో ప్రకటింపబడినది. ప్రభుత్వనియామకమువలన గలిగెడికష్టములు, కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు పూర్తిగ ననుభవములోనికి వచ్చినవి. ఇకముందయినను, జిల్లాబోర్డువారు తగిన యధ్యక్షు నెన్నికొని, తమకు క్రొత్తగ గలిగిన హక్కును సద్వినియోగ పరచెదరని నమ్మదము. స్వపరిపాలనాశయమునకు సంపూర్ణానుకూలురై, స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి పాటుబడుటకు కింకణము గట్టుకొని, కాంగ్రెసుసభవారు విధించిన నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు ప్రోత్సహ మొసగుచు, ప్రజల సౌభాగ్యమే తమ ప్రధాన లక్ష్యమని భావించెడి వారినిమాత్రమే, ఇట్టిభాధ్యత గల పదవికి ఎన్నికొనుట యుక్తము. అధికారాభిమానులకు ప్రవేశమిచ్చుట ఎంతమాత్రము పాడిగానేరదు. సభ్యులు తమ హక్కును దుర్వినియోగముజేయుచో, తీరని యపకీర్తిగాంచెదరు. ఫలితమేమగునోయని, ప్రజలెవరు జూచుచుండురు.

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభను గవర్నరుగారు రద్దుజేసెదరని తెలియుచున్నది. ఇంతవరకును ఎట్లు తెట్టులో బిగబట్టుకొనిరి. ట్రాన్సుఫర్డుశాఖల పరిపాలనాభారమును గవర్నరుగారే వహించిరి. ఇప్పుడు మరల శాసనసభను రద్దుజేసినచో,

రాబోవు ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారుగాక మితవాదులధిక్ సంఖ్యతో సభలో బ్రవేశించెదరని వీరూహింపవచ్చును కాని వీరియూహ వ్యర్థమనుటకు సందియములేదు. బడ్జెటును నిరాకరించుట వలన, స్వరాజ్యపక్షమువారి పలుకుబడి హెచ్చెను గాని తగ్గలేదు. మితవాదుల పద్ధతులు దేశమునందామోడము బడయజాలవు. క్రొత్త ఎన్నికలలో తమచర్యలను సమర్థించుకొనుటకును, ఇంక ను ఎక్కుడు తీవ్రాందోళన జరుపుటకును, స్వరాజ్యపక్షమువారి కిధికావకాశము గలుగగలదు. ప్రజేచ్ఛురు బలపరుచుటకు, వీరు బూనుకొనగలరు. జానునెలలో గాని జులై నెలలోగాని జరిగెడి ఎన్నికలకు, స్వరాజ్యపక్షమువారి పుటినుండియు సంసిద్ధులై హోటరులలో ప్రబోధముసలిపి, వారి కర్తవ్యమును బోధింపగలరు. ప్రజలలో వ్యాపించిన యశాంతిని పోగొట్టనెంచుచో, మార్గ మొక్కటియేగలదు. స్వరాజ్యప్రధానము నావలించి, నిర్బంధపద్ధతులను మాత్ర మవలంబించుకొలదియు ప్రజల కోర్కె లొకను ఒలపడునుగాని క్షీణింపజాలవు.

సాధారణచర్య

వివిధరాష్ట్రములందును, స్థలిఫీకెట్లు ప్రయోగము సాధారణచర్యయైనది. ఇందు విషయమై యనుకొనువారే గనుపించుటలేదు. వీహారు శాసనసభవారు, బడ్జెటు గ్రాంటులను ఏడింటిని తగ్గించిరి. వీరిలో నాల్గుగ్రాంటులను గవర్నరు గారు మరల పునరుద్ధరించిరి. బడ్జెటుగ్రాంటుల నిరాకరణమువలన, అధికారుల కిసుమంతయి యిబ్బడి గలుగుట లేదు. దినచర్యవలె, వారు స్థలిఫీకెట్టుల ప్రయోగించి, గ్రాంటులను పునరుద్ధరించుచున్నారు. శాసనసభలోజేరి ఎంతకాలమును వ్యర్థపరచినను, ప్రజలకు విశేషలాభముండదని స్పష్టమగుచున్నది. ప్రజలు తమ శక్తిని బెంపుజేసికొనిన గాని, ముక్తి లభింపదని తెల్లమగుచున్నది. నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమే, అవసరకర్తవ్యమనుటకు సందియములేదు. ఆ విషయమును మరచుట నేరమగును.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు:— కేటియశకు మన శ్రీయుతి బులుసు సాంబమూర్తిగారు కల్లిపాకు గత్య గ్రహ శివమహాదేవ్యైశ్చైవ విశ్వేశ్వర. వీరిక్కడ నాల్గవినమ అంది నెల్లూరలో జయగన్ను ఆంధ్రాప్రదేశ్ కార్యగ్రామక మండలి

స్థానిక వార్తలు

క్రిష్ణజిల్లా బోర్డు:—క్రిష్ణజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుని న కృత్యము ఎన్నికైనవచ్చిన గౌరవ మొట్టమొదట ఆనందనిచ్చిరి.

చక్రవర్తిగారి జన్మదినము:—192 జూన్ 1 వ తేదీ చక్రవర్తిగారి జన్మదిన మునుపటి నెలపుడనగా గణపంబు ముగిసిన ప్రకటింపబడినది.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—ఆదివారము, 18 వ తేదీ న స. కృష్ణబాయిగారు సాయంకాలము 4-15 గ, రామ రామచంద్ర వాణిశ్యకర్త, వచ్చేవారము ముంబయిలోని గారి గౌరవార్థం యుడును.

జెయింటోవీరుల స్మారకదినము:—ఈ దినమున (8, ఏప్రిల్) బాలి మత భేదములకు 600 మంది ప్రేమితుల నమ్మడిగా బాహుచ్ఛేదమునకు ప్రాణములను పోషించినవారిని స్మరించుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు అన్నదానము చేసిరి.

అఖిల భారత పోస్టుయన్య సభ:—ఈ సభ ఏప్రిల్ 20, 21 వ తేదీలందు గౌరవార్థం కా యే ముఖ్య పాత్ర పోషించుచు నున్నది. ప్రతిభి యును యా 8 ఏప్రిల్ 15 వ తేదీలోపున చెల్లించవలెను.

నిర్ణయము:—కొల్లగోడు రాజగారు పాల పూట, మ, ఎ. రామస్వామి ముదలియ్యగారు బొంబాయికి (ఇంగ్లాండునకు) పి.ఆర్. చెడిగారు వాల్తేరుకునినన్ను రాత్రిపోయిరి. బాకాలేటి ప్రసిద్ధి పొందిన ఆర్థిక డెవిడుగారును వదరాసు రైల్వే బ్రేగ్జేషియరు జనరలు గౌరవ రామస్వామిగారును బొంబాయికి బోయిరి.

ప్రేమకొన్నిలు ఎన్నిక:—మహాత్మాదీను నియోజక వర్గము అధ్యక్షుడు. అంకితవర్గము:—(1) ఉస్మాన్ సాహేబు, భానుబహదూరు. ఎస్. ఎం. జాగజులు. (2) పాద్మాసాహేబు సుబ్బారామస్వామి, కేశవ, బల్లారి. (3) కృషిదేవ నవాబ్ సాహేబు మహమ్మదు కాజుల్.

చెన్నపురి ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోప సంఘము

గాంధీమాసము జరిగిన కార్యక్రమము	
కాంగ్రెస్ సభ్యుల సభ్యులు	800
గాంధీపూజానిధి	రూ 2000-0-0
భద్రవ నిగ్రహం	రూ 13600-0-0
	కార్యదర్శి.

పశ్చిమ గోదావరి మండలము

నాయకుల సంచారము
శ్రీయుతులు శాశ్వతరావు, శాశ్వతరావు, మంగయ్య, ముప్పాపయ్య, ముప్పాపయ్యగార్లు ఈ నెల 8 వ తేదీ ఉదయమునండి పశ్చిమగోదావరిమండలమున సంచారము చేయుచున్నారు. వెంటబడు దుప్పటియగు గోపేత శాశ్వతరావు శ్రీశైలల్లి ఏలేటిపాడు విరేధులతో గ్రామములలో సంచారము చేసిరి. ఇంతవరకు పూజానిధి కొద్దిగండి తెయ్యిరూపాయల పొంగి రని తెలుగొంప ఏలేటిపాడును డి నేను తెలిపిస్తా వచ్చినది.

రైల్వేపనివానిని తొలగించుట
బాంబాయి ఏప్రిల్ 9:—ఇటీవల జి.వి.సి. రైల్వే కార్య గాంధీమాసమున 1000 కార్యకర్తలు తొలగించబడినవియునునుండి కార్యకర్తలను కార్యదర్శి యగు బల్లారిగారు రైల్వేపని వానిని సురక్షిత ప్రయత్నములను జరుపుచుండిరి. ఇటీవల సమ్మె కట్టినందుకు ప్రతితిగా నిట్టనర్పించినది శాశ్వతరావుగారు ప్రాసిరి. ఏకైక ప్రయత్నమునకు నిజాని ప్రాణమును భరించు అంశమును సంభ్రమమునకు వెళ్లక యిం తుంటే తగ్గించిరి మ 3 ప్రయత్న క్రితము స గ ను. మనశ్చేతన పోలీసులకు సకత్తులై మనవారికి అక్కడ కలెక్షనలను చేయకంటెనుచు వెళ్లక భరహానా నోగయితిమనియి, ఎనివారి వెళ్లకనుమంది నిజమింపటచే మద కాభారమును మహింపవలసిన, పక్షుల చెల్లించువారికి నష్టమునియి ఏకైకము చేరినది. ఆ 1934

అకాలీసత్యాగ్రహము

వీ చి స భ
అకాలీ సత్యాగ్రహమును స్మరించుమిత్తమై సత్యాగ్రహవాసరమున నిర్మితిదినము ప్రత్యేకింపబడినది. ఆనందయును న కరుణల్లి క్షేపి బీచియ్య నిట్ట సాయంకాలము 6 గంటల తర్వాత గురువారము వదరాసు తిమిరీ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శియగు పి. ఎం. అదికేశ్వరులు శాశ్వతరావుగారు అగ్రాసత్యాగ్రహమున హాజరైరి. అధ్యక్షుడు ప్రారంభమున అకాలీయద్యయ మెంటుల మొలకలెత్తినో వివరించెను. అకాలీలు గొప్పవీరులు. వారిలోని శ్రీమంతయులకు ప్రాణములను వెలుచూచుచున్నారు. శాశ్వతరావు రంజితుల కృపకు గురువారము గృహవారములందు చేరిరి. తి మ మరణముకొంతై వెలుపాలయ్యెను. అకాలీ లిహిరలో యుద్ధ కాలమున (బ్రిటిషువారి వశముననుండి) గంగములందు తమకా నాయకులనుమర్పించిరి. బ్రిటిషువారు భారతీయలెల్లరునప్పట్టు తమగనంబుకొనవలెను. గాంధీమహాత్ముడు ప్రపంచమున ఆహిం సాసాధనమున భారతీయులందరూను జ జాగ్రత్తముగ గమనించిన ను గమనించుచున్నను అకాలీలైనను గమనించి తేకమునకు కీర్తిచె త్తిరని అభ్యుత్తము చేయెను.

పిమ్మట ఎం. ఎస్. ముంబయిలోని అఖిలభారత ముఖ్య లాడిరి; నిట్ట పరమములనుదయము. అకాలీయుల భారతదేశము అభివృద్ధియందునెని గురువానకు గాదు 15 వ శతాబ్దమున కను గొని నిట్టయరమును స్థాపించెను. అయితము అప్పటినుండియు సమానత్వమునై పోరాడుచుండెను. నిట్టయరమున బిరగొరి తి భేదములే తేవు. నిట్టయరము మొదట మొగలాయి సా మ్రాజ్యమునకు పోడిగ బయలు దేసినచునామ్యవీయులను హిం దువులమున వెట్టిమననన్ను బుందెనట్లు మళ్ళి ఎక్కినను వివ లేడు. నిట్టయరగురువు నా. మ మేకఫరీదు అనుపదార్థ ఫక కీ:లో తేల్చిరి శిలిమిగతిగియుండి అల్లాహ్ అక్బరు అనువాం డేటివారు ఏవీయుక పోరాడుచునంతే మునిగియున్నారు. (బి ిమహాకీ నిట్టయ ముద్దకాలమున అంగ్ల నిలిచియుండినను నేను బ్రిటను ప్రభుత్వము ఏ రి ని ద యా దా షీ జ్యములతో చూచుటలేదు. గాంధీకి పరాయణులను విరోధ ము చేసికొనుట పొడిగలేదని ముంబయిలోని అఖిలభారత చెప్పిరి.

పిమ్మట పి. ఎల్. కాశ్మీరీగారు ముఖ్యులు, వరుల ము సాధించబడిని కార్యమును ఆహింస సాధించగలవని అకాలీలు దావాచేసిరి చెప్పిరి. అకాలీ యుద్ధమునుండిను గాంధీ మరణములను. వారి కోరిక అదేకమైతేడు. అందులోను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యాదేశము అనలే అంగీకరేదు. గాంధీ మ హాత్ముడు ప్రపంచమున మార్గముల నే అకాలీలు అటలించిరి. స్వాతంత్ర్యముకొరకై ప్రసన్నించు భారతీయు లెల్లరును అకాలీయల కార్యములను దృష్టికథమున నుంచుకొని కృషిగలిపి, స్వరాజ్యమును ముగిసిన గ సంపాదిం పవచ్చునని కాశ్మీరీగారు చెప్పిరి.

అభ్యుత్తము అ. లోక్ సత్యాగ్రహముతో సభ ముగిసెను.

రామారాయణంగారి- బహుమతి

“శ్రేష్ఠావాణిజ్యము, సురక్షణము” — హిందూదేశవాని జన్మమునకు గల సుబంధమును దెలుపుచు తెలుగుభాషలో రచిం పబడు గ్రంథమును 1926 నుల్లో మైసూరుమిటి బసంగబడును. ఈవాణిజీ రాజులమహాను యాదినివ వివరములను గుర్తించెను. (1) గ్రంథంబు సాధ్యమగునంతవరకు సాంకేతి కముకాని భాషలో నుండవలెను. ఉదాహరించు వాక్యములన్ని యు యేగ్రంథములలోనిలో దెలుపవలెను. (2) శైలి.—శైలి ములభము గాంధీయగు నుండవలెను. సాంకేతిక యదుల నువ యోగించునపుడు వాటికి సరియైన అంగీకరమును ప్రకటించు యుండవలెను. భావజలం విభులముగా నుండవలెను. (3) పరిమాణము. గ్రంథ పరిమాణము అష్టోపస్తావన 100 పుటలకు తక్కువ గాదు 120 పుటలకు ఎంపడుండ నుండవలెను. రాష్ట్ర మునకు గు యులించు చేర్చబడెను.

వాణిజ్యమునకు తమ గ్రంథములను యూనివర్సిటీ కిని ప్రోత్సహించి 1926 ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీ లోపుగా ముద్రపెను. గ్రం థము యూనివర్సిటీ ప్రాసినిగ నే యుండవలెనగాని, అంతకు తూర్పుము ప్రకటింప కొనసాగెను. ప్రతిభుత్వముతోను మైస రకుల కలగించియు మైసూరుప్రభుత్వమునకును. అహుమతికై తమ గ్రంథములను కర్తలమను ముండ నుండెను. ఏకైకముగ నున్నదేరాశామయ, నులతోయుంచి, తేమగా లోక కలెక్షనలో తన వాడుము అకర్తను దెలుపుచు బంపవలెను. గ్రంథకర్తను కర్తవ్యమునకు పోషించునూడెను. కర్తవ్యంబునకునూతొ గ్రంథము ప్రాణములకునూడెను. గ్రంథము, అక్షయమిగాని, మైత్రుమిగాని, తేక లిఖితగ్రామిగాని, ప్రాత ములముగా గాని యుండవచ్చును.

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)
కార్యనిర్వాహకసభ

6 తేదీ సాయంకాలము 4 గంటల పురజాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహక సభ స్వకార్యకర్తలములలో సమావేశమై తిరిగింది తీర్మానము ఏర్పడినదిగా నామోదించి.

“విజయనగర పురజాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ మువారు, తమలో నొకసభ్యులను, అధికారియొద్దను ప్రారం భమునుండియు తనవీలయినచే తేకనీయించు వెచ్చించి తీర్మానము లైన ఉల్ల రామయ్యగారి అలలమరణమునకు అపరిమిత దాఖలులై తమ సానుభూతిని వారి కుటుంబమునకు తెలియ చేయుచున్నారు.”

జాతీయోపసంఘ సాధారణసభ

ఈ సంతకర మిప్పటికి ముమారు 500 మంది కాంగ్రెసు సభ్యులనుమాత్రమే చేర్చుకొనడమైనది. సభ్యులలో నభిప్రాయ భేదము అద్భుతములవలె నిరంతరముచి వ్యవహారములు నడచుట లేదు. జిల్లాశాధికారు తీవ్రమయమున ప్రధానమంత్రియందు శోచ నీయము. కాంగ్రెసునుతీవ్ర, సమీపావమునకు నీ అభిప్రాయ భేదములు భంగముకలగ జేయుచున్నది. ఈనెల 15 తేదీ నూ తివసంతకర కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికలకు సంఘసాధారణసభ జరుప నిశ్చయించబడినది. సభ్యు లీలోగా తమ అభిప్రాయముల నవలంబించి, సమీపము మద్ది కార్యములు సానుభూతుల నడచరి నమొందిము. ఇందు కొందరికభ్యుత్తము ప్రత్యేక సంఘమును స్థాపించ నుద్దేశముకలగ శోచనీయము. ప్రస్తుతఅభి కాదులు తమ స్థానముల విమర సుంసిద్ధులై యున్నార. జాతీయధానమునకు త్యతిక్రమమున ముగిలించిపక యా సాధారణసభలో నట్టి సభ్యులు తమ యిచ్చుకు బచ్చివారిని అభి కాదులగు ఎన్నుకొని, కార్యభారము తామే వహించి తాము కోరికమార్పులు చేయ బూనుకు సమంజసము.

రాష్ట్ర శాశ్వతము, జిల్లా శాశ్వతములరాకకు ఎదురుజూ చుచు ఈవరలో నెట్టివమాన్మున చేయలేదు. శ్రీ గాంధీపూజా నిధి మనూర్లముత్త జిల్లావారు త్వరితపడి ఈ ఏర్పాటు చేసిన వాగుండును.

తిరుపతమ్మ పరసముందిరము—నందిగామ

ఈ గ్రామము తాలూకాకు మొట్టమొదటమైనది, ఇది హై నూక్రూ ముగిసిరి అసీనులను, ఇంతకల కిచ్చు పరసముందిర మొకటియు లేదు గొప్పకోతముగ నుండెను. అట్టిలోపమును దొలగించుటకును, సుప్రసిద్ధతమును వెలుగొల్పుటకును, మూ తాలూకా తాస్సీదారువారిగు కక్కులం బట్టియొసరినా శం తముగాదు, పోలికల కొన్ని ఇచ్చెనట్లుగారగు కొలనుకుడుకు మేకటరములయ్య పంతులువారు తీవ్రకృషి చేసి పరసముంది రాకర్మలను గూర్చి తాలూకా శాసనము బోధించి యాకర్మల తెలిపించిరి. పాపలలో మంచి కదిలికలగెను. శ్రీవారు బోధ వాసలికముగ నందిగామతాలూకా ప్రముఖులగు ముంతర నరసిం హము కంతులువారు కృష్ణజిల్లా బోర్డుమొదలగు కానముని పిచ్చయ్యగారు ఇందులకై తెనుకంబి(బొంబయి) కేగి తిరుపతమ్మ దేవాలయార్ధకర్తల కీసుకీసు నివేదించగా వారు, తమ దేవా దామునుండి రెండువేలరూపాయల విరాళముగ నొసంగి పుర వాసుల కృతిజ్ఞతకల బాతులైరి. కృష్ణతా నూచకముగ “తిరుపతమ్మ” పేరుతో పరసముందిరము నెలకొల్పు ప్రయత్నము జరపుచుండిరి.

తరుమందిరమున కనుమలగు స. ముగిసిన తాలూ కాబోర్డు ప్రసిద్ధింబువారిని కోరగా వారు స్వయంగా నంది గామకు దయచేసి స్థలము సంపాదించి పరసముందిరమున కొన గుట కామోదించి తమ యిగి కారమును వెల్లడించిరి. పరసముం దిరమునకు ఈ మేనెల యంత్యమునకుగా భవననిర్మాణమునకు తీవ్రపయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇవి కార్యనిర్వాహకుల దాము నకు తెలిసందియములేదు. పేగనరుమౌరము కల్లు అను పేరు తో వార్తాపత్రికల తెలియచున్న యంతగ సంఘమునకు నుంచి యంతకా భవననిర్మాణమున కిట్టికి పిలు ఎలిపించిరి. ఇట్టి యుద్ధమునుగ పోరులకు అభిరుచి గలిగించి నందిగామపాతీయత మొకవర్తప్రధానముగ నెలవేరుకుట బ్రధానకాణమునై శ్రీ తాస్సీదారువారిని కక్కులం బట్టియొకరుగాని తాలూకావాస్త వ్యులు కృష్ణ లగుచున్నారు.

పురవాసి.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ ఏప్రిలు నెల 10-వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	మునుపటి అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	మునుపటి అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము
గోపాలపురం	89.0	78.1	...	0	44.96
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	98.2	82.0	...	0	87.09
కాకినాడ	101.9	82.2	...	0	83.09
మచిలీపట్టణము	102.7	82.4	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	107.5	78.4	...	0.02	24.01
బళ్లారి	104.8	77.1	...	1.08	20.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	106.0	82.7	...	0.09	81.28
నెల్లూరు	106.6	82.9	...	0	87.98
మద్రాసు	99.2	82.0	...	0	50.74
కడపూరు	99.9	79.5	...	0	52.94
జెల్లూరు	...	...	...	...	...
సేలము	103.2	75.9	0.08	1.20	89.20
కోయంబత్తూరు	95.6	74.0	0.26	2.27	22.29
తిరుచనాపల్లి	105.3	78.4	...	1.51	28.18
నాగపట్టణము	98.6	81.1	...	0.95	54.98
పురుకోట	...	...	...	...	...
మధుర	101.9	76.2	0.20	1.00	83.58
పాంబర్	92.0	80.2	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.91	28.84
తిరుచేండూరు	85.9	78.0	...	2.11	64.51
కొచ్చిక్	...	80.8	...	2.16	114.51
కాలికట్టు	87.8	79.1	...	8.47	117.16
మంగళూరు	83.4	76.6	...	0.63	125.68
బెంగళూరు	93.3	69.8	...	0.60	85.87
హాస్సాన్	...	...	...	...	...
మేర్కాసర్	77.5	61.8	...	2.58	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
పైలరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలాపూరు	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	70.1	54.4	0.08	1.21	62.18
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:—ఆకాశము మొత్తముమీద కొంత మేఘావృతమై యున్నది. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 8.6 డిగ్రీలు, కాకినాడలో 6.9 డిగ్రీలు, విశాఖపట్టణములో 4.4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి ఈ ప్రదేశములందు 6, 4.7, 4.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ:—కడపలో మేఘములు ఒకమోస్తకమున్నవి. తక్కినచోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. ఆర్ద్రత సాధారణముగ తక్కువ. పగటివేడిమి కర్నూలులో 4.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కడపలో 2.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నది. ఆర్ద్రత అంతటను తక్కువే. 6.6 నుండి 8.2 డిగ్రీలవరకు పగటివేడిమి ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 10.6 డిగ్రీలు. రాత్రివేడిమి 6 న్నర డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో 8.6 డిగ్రీలే ఎక్కువ.

మొరార్జీరమున రాత్రి పగటివేడిమి విస్తామము ఎక్కువగ నున్నది.

ఎస్. ఆర్. సామ్రాజ్య, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

మండలికి నూనె

నెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 ని పి సహా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిని మండల పట్టణములకు, జిల్లా, గోకులపుండ్రి మొదలగునవి కరణమును, దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కచందమైన గలూర అమృతాంజనును పిబి బొంబాయి, మద్రాసు

మరణానంతరజీవితము

డాక్టరు ఘోషగారు తనభార్య ఆత్మహత్యమాటాడుట

అలహాబాదు మాదరస్ హైస్కూలు ప్రెసిడెంటు డాక్టరు ఘోషగారు తన భార్యను 1923 ఏప్రిలు 14వ తేదీని యీ ప్రపంచము బాసిపోయిన తనభార్యతో నీక్రిందివిధముగ సంభాషించినది అలహాబాదు 'లిడరు' పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. 10 వ తరగతి విద్యార్థియగు త్రిలోకనాథసిన్హుచంద్రగారుగ మధ్య పనిచేసెను:—

ప్ర:— 1923 ఏప్రిలు 14వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు నీవు చనిపోయినప్పుడెందులకు నీకేమి జరిగెను?

ఉ:— నేనెట్లు చనిపోతిని? మొదటినుండియు తెలిసికొని గోరడరా?

ప్ర:— అవును, యీవిషయమును, తరువాత నీజీవితము సుగుర్వియుగూడ దెలిసికొని గోరడను.

ఉ:— మీగడియారములో 4 గంటలైనపుడు నేనీశరీరమును విడిచిపోవలయునని పూర్తిగ దెలిసికొంటిని. 5 గంటలకు నాశరీరములోనున్న ఉష్ణమునకును మహావిహ్వలై యొకదానిని వివాదము జరుగుచుండెను. ఎవరో ఒకరు నాజీవమును నాశరీరమునుండి తైటికిరావలెనని కోరిరి. వెంటనే నాశరీరము చల్లబడుచున్నట్లుల కనుగొంటిని. ఆచల్లబడుట కాళ్లదగ్గరనుండి ప్రారంభమయ్యెను. నెమ్మదిగా నేను చనిపోతి నని చెలుసుకొంటిని. నేను పోవుచుంటిని ఒక దృశ్యమును జూపితిని. కాని నేను పూర్తిగ పోలేదని కనుగొంటిని. అప్పుడు మాతాత్ముగ ఒకశక్తి నా హృదయమును పట్టుకొని పిసికిచేసి నా ప్రాణమును వివక్షకై దీసికొని అనగా నామేదమునకు లాగుకొనిపోయెను. అప్పుడు జరుగుచున్నదేమో కొంచెము తెలుసుకొనగలిగితిని. దానినంతను నీకు చెప్పవలెననికొంటిని. కాని అందులకు కావలసినశక్తియు మాక్కునులేదు. వెంటనే రాయనియొక్క భర్తని వివరణ. నేను స్మృతిచెడి పడిపోయిన సమయములో నేమి జరిగినదియు నాకు తెలియదు. అప్పుడు మీ గడియారము కాలము 'అరగంటయైనపిదప నేను మరొక్క స్థితిలోనున్నట్లుల కనుగొంటిని. చెనుకటివంటిదేగాదు. నేనుకటి మాటయేలేదు. నెమ్మదిగా నానాతనగృహమును వీక్షించితిని. అది నివ్యముగనుండెను. నాకుకోరినదెల్ల సిద్ధముగనుండెను. నేను బ్రతికి యుండగా కలలోనైన రుచిమాచి యుండని వండ్లను గొన్నింటిని తింటిని. ఇంకను యేమైన గావలయునా?

ప్ర:— నీజీవమునకును ఆవిహ్వలైతిని ముఖ్యముగ నీ హృదయమును గుట్టి లాగునపుడు గల్గిన సంరంభ ముమేమిటి కలుగెదను?

ఉ:— ఆసమయమున నేమియును దెలియలేదు. స్మృతి దప్పియుంటిని.

ప్ర:— ఈ ప్రపంచములో నీకు ప్రിയమైనవారినిన్ని నీకు ప్రేమగల పనినిన్ని విడిచిపోయినపుడు నీ కెట్లుండెను?

ఉ:— నేను చనిపోవుట కొకగంటముందు యితరకు నేనుజేసిన పనినిగుర్చియు యింకను చూడనగదాయని వాప్రియముగ పిల్లలనుగుర్చియు చాల పరితపించితిని. ఇప్పుడు నా కట్టి నేమియును లేదు. నేను సుఖముగ నున్నాను. ఇంకను నేను జేయు పనిలో అచ్చటికల నెట్టిభావమును వేధుటలేవు. ఒక్కదానికి మాత్రము నాకు ప్రിയమగు ఆపాతకాల చూలమున మాత్రము నేను యీభూమిపైపు మరలితిని.

ప్ర:— నీ జీవమున పట్టి లాగిన ఆవిహ్వలైతియేదీ?

ఉ:— మీకు దెలిసిన మాటలలో నావిహ్వలైతి యేదో వివరించి చెప్పుట చాలకష్టము. అయ్యది ఒక దివ్యశక్తి పూర్వము జీవించియున్న ప్రపంచములో నాశక్తికి విధేయులై యుంటిమి. మున్ముందుగూడ ఆశక్తితో నేజీభావముతో నుండవలయును. అది మరేమియునుగాదు. ఒకశక్తిమాత్రమే. కానికి ఆకారముగూడగలదు. లేదా అదికావలెనన్న ఆకారమును తాల్పగలదు. మీకు ఆశక్తిని గుర్చి దెలిసికొనవలెనని యున్నదా? నేను దానిని ఒక మంత్ర గానిద్యారా బాగుగదెలియజేపుగలను. ఈశక్తులన్నియును ఆ భగవచ్చక్తియొక్క భావతయని తెలిసికొని తృప్తిజెందుకు.

ప్ర:— నీవు చనిపోయినపిదప అరగంటకు కొంత ఆహారమును పుచ్చుకొంటి. నీకెట్టికేవలము గలదు? ఆహారము నీకు మామూలుగ కావలసినదేనా? అది యెక్కడనుండి వచ్చును?

ఉ:— మీశరీరము భౌతికపదార్థములతో జేయబడినది. నాశరీరమున్నచో చాలవరకు నాయుపూరితమై యున్నది. ఇంత కన్న యెక్కువంతరము జేయనప్పటికి శుద్ధ నాయురూపమే యేర్పడును. ఇంతకన్న యెక్కువయంతరములు గూడ గలవు.

నేను మీకన్న కొంచెముమంచి. మాకును ఆకలిగలదు. నామా ముదీర్చుకొనుటకు త్రాగుటకేమైన కావలయును. మాకు పండ్లను మరొన్ని వస్తువులునుగలవు. నేనిక్కడికి వచ్చినపుడు ఆకలి గొంటిని. అలసటకెందులకుటచేత కొంతప్రభుత్వముగావలసియుండెను. మీకుగావలసియున్న యెడల యీ ప్రపంచమునుగుర్చి మరియొక నాడు బాగుగదెల్పెదను. ఇట్టివిషయములు మీరు జరిగిన కొనగోరునెడల వారమునకు రెండుసార్లు భూతదర్శనముల జరుపుదు. అప్పుడు మీకు యీవిషయములగుర్చి మంచిసంగతులు దెలియును.

ప్ర:— నీవు మమ్ములను వారమునకు రెండుసార్లు కూర్చొనుచుంటి. పరలోకమునుగుర్చి వారమునకు రెండుసార్లు గవలెననియీ నీవుజెప్పెనని. లేక భూతదర్శనములే రెండుసార్లు మాత్రము జరుగవలెననియీ?

ఉ:— మీ ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చినప్పుడు నేను ఆవాతావరణమునుండియు ఆ కూర్చొన్న వారినుండియు కొంత శక్తిని దీసికొనవలయును. కావున ఆకూర్చొనుటలు యెంత తక్కువైతే అంత యెక్కువశక్తి నీయగలరు. అనగా రోజును గూర్చొన్న శక్తి బోవుననిగాదు. కాని రోజును జరుపునెడల దానికి తగినంతశక్తియే నీయగలరు. వారమునకు ఒకసారియో రెండుసారులో జరుగునెడల యెక్కువశక్తి నీయగలరు.

ప్ర:— నీవు జెప్పెదనంటితే స్వర్గముంటేయెట్టిదో నరకముంటే యెట్టిదో వర్ణించెదవా?

ఉ:— నేను స్వర్గమును నరకమును వర్ణించెదను. వినుడు. ఒకమనుష్యుడు పాపముకదానిని జేసినపుడు వెంటనే శిక్ష గల్గును. కొండకు కొంతకాలమునకు గల్గును. ఏకారణము అచే నైనగాని ఆప్రపంచములోనే శిక్షబడయకపోవునెడల యీ ప్రపంచములో లేవు. అనగా మీ ప్రపంచములో మంచిచెడ్డ ఆత్మలన్నట్లే యిక్కడగూడ గలవు. మీ ప్రపంచములోని పాపాత్ముల నీ లోకములోని కీ ప్రవేశించి పనియరు. వారు ఆ ప్రపంచములోను ఉండరు. వారు జహుకష్టకాలమును గడిపెదరు. చాలకాలము వారు ఏకాకులై యుందురు. ఎట్టి అభివృద్ధియు గాంచకాలరు. ఏ పాపమునకు శిక్ష నడభవింపక లేవు. మనము ప్రతివారమును, అందరునుగాదు. ఇదివరలో జేసిన కృత్యములకు పూర్వ ప్రపంచములోనే శిక్ష బొందవలయును. నేను పూర్వముజేసిన పనులకై కొంతకాలము బాధబడవలసి వచ్చెను. అశిక్ష మీలోకములోని వారలు తలంచునట్లుల కొరదాలతో గొట్టుట మున్నగునదిగాదు. కావున నరకమని ప్రత్యేకముగ నొకచోటులేదీ. స్వర్గముగూడ సంతే. కొన్ని ఆత్మలు విచిత్రముగ మాప్రపంచమును ప్రవేశింపకుండనే వాయు ప్రపంచములో జీవింపును. పూర్వపుజ్ఞానులు కొందరు యంతకన్న యెక్కువపనుల జేయగలిగిరి. ఇంకను యేమైన అడిగెదరా?

ప్ర:— ఇప్పుడు నీకెట్టి బాధయును లేక అభివృద్ధిని తీరముగ గాంచుచున్నావనుకొనెదను.

ఉ:— మీకు తెలియుటలేదా? విశ్వప్రపంచములో ప్రేమకన్న మిన్నయైన దేదియునులేదు. దాని మూలముననే భగవంతుని పొందగల్గుదుము. దీనిని మీరుఆలోచించి చేతనైన కనుగొనుడు. నేను ఆప్రేమచేతనే, ఆపాతకాలయందలి ప్రేమచేతనే భూమిపైపు తిరిగియుంటిని. లేకున్నయెడల నా కష్టము అన్నియు గడవినవి. అభివృద్ధి కెట్టి అటంకములును లేవు. నావలెనే మీరును నిత్యమును ప్రార్థనజేయడు. నాపాతకాల అభివృద్ధికొరకు మీరును నేనును ప్రయత్నముజేసెదము. అప్పుడు నేను యెట్టిబాధలేకుండ స్వర్గంత్రముగ నుండును.

కనురెచ్చ లేందుకు?

కెనురెచ్చ లేదు. కనురెచ్చలు కంటిని కాపాడుచున్నట్లు చూడ అనుభవము. కాని కొన్ని జాతులకు కనురెచ్చలు ద్వారములుండి వాటిద్వారా వెలుతురు కంటిలోనికి ప్రవేశిస్తుంది. అట్టికాచచాచాగా ఉండే ఒకనుపు చిరుముగల చిల్లిభూమిలోనికి గురంగము చేనుకొంటూ జీవింపను. దానికొదిలెప్పులో ఒకచోట వెలుతురును అడ్డకొక చున్నది. అదివిక ద్వారముగంటిది. చెప్పజేసుకొని అది చూడగలరు.

కంటికి దును నునుపుగాను, తడిగాను ఉండేటందు ఒక క్షుద్రదార్ధ్యము ఆశక్తిగము. కాని ఈరెప్పలు ఆకాశమును ప్రసరిత జేయుచుండును. ఏదైతా ప్రాకారము గడ్డమిదపడినపుడు ఈవదార్ధము అధిమై దానిని పైకి త్రొక్కివేయును. కాని ఎట్టికడి నీటిపండువులకు అకసరములేదు. అందుచేత చాలారకముల చేరుకు రెప్పలులేనేలేవు.

కొన్నిటికొక మాదోర్యమిచ్చునది, దీనిద్వారావారు కంటిని కృతజ్ఞతచూపుటకు, మిగిలిన రెండు కంటిని కాపాడును

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ వ్యవహారములు

కోహటు హత్యదారులు

భారత సంస్కరణములను

మార్పుటలేదు

లండన్ ఏప్రిల్ 8:— ఆఫ్ఘాన్ తురక స్థాపకమునకు ప్రవాసమునకు వెళ్లిన 28 గురిలో రెండు కోహటు హత్యదారులగుండులను చంపడంలేదేమని హత్య భూమిగారకు మీడియం కమిషన్ నియమ ఆఫ్ఘాన్ ప్రభుత్వమువారిలో ఈ విషయమై ఆశాభావమును సాధ్యమైనంతవరకు వీరిని బట్టించుటకు ప్రయత్నించెదమనియు నివర్తనగారు బదులిచ్చిరి.

అమీరు అభయప్రదానము

ఈనాటికంటెబట్టి యిచ్చెదమని పాకిస్తాన్ లోని ప్రజలను అమీరుగారు చెప్పెదా? అని వీరికి పాకిస్తాన్ లోని అమీరు మిర్జా రజిద్దీన్.

అవును అమీరు అభయమిచ్చిరి నివర్తనగారు.

భారతదేశ సంస్కరణములు

కామన్వెల్త్ కి ముందుగా తెలియజేయబడి ఏక భుక్త్యవారము భారతదేశ సంస్కరణములను మార్పుని సర్ హెన్రీ క్రియిస్టాన్ రిచర్డ్స్ గారు బదులిచ్చిరి. ఇండియాగ్న మెంటులను కమిటీలో చర్చించు పునా అభివృద్ధిని తోచి వర్తమాన పార్లమెంటు లెక్కపెట్టిన కమిషన్ బంపి విచారణనన్ని మార్పులను ప్రకటించుటకు వీలున్నదని ముగిసెనుగాని నుడిచి తని హోమియన్ గారు తెలియజేసి.

పార్లమెంటు వారిని అడ్డంకున పెడియు లేదనియు కాని ఏమార్పునైన చోడబలించినపుడు ముందు పార్లమెంటువారి తెలియజేసినవలెనని క్రియిస్టాన్ గారు ముగించిరి.

ఇండియాలో వనజేయ బిట్టిపుడువోయి చీరముల కట్టివేయ విషయమై ఆలోచించుచున్నారని రిచర్డ్స్ గారు తెలియజేసిరి.

ఇండియాలో పత్రికలు అధ్యయన నిలబెట్టు భాగ్యతను వహించు ప్రతిభావారిని నిరసించి దూరమొనరున వారిని గా పొందుటకు పత్రికలపై నిర్ణయ దీసికొనుటకు కానములను గావించిన న్యాయస్థానములందు వాటిని తీసివేయవచ్చునని ప్రత్యేక కానములు అవసరమేదని రిచర్డ్స్ గారు నిరసించిరి.

భారతదేశ పరిస్థితులు

స్వరాజ్యవాదులయెత్తులు తీసింతుట

లండన్ ఏప్రిల్ 8:— 15 తేదీని కామన్వెల్త్ లో వైక వంటు కట్టగారు భారతదేశ వ్యవహారములను గూర్చి అడుగు బోధ సంగతులను వివరించు ఇండియా కార్యాలయ ప్రభుత్వము వారు కలవరపడి చక్కరించెదని తెలియజేయుచున్నారు.

భారతదేశములో పరిస్థితులు చక్కగ అవగాహనము చేయుటకు సంస్కరణలను ఆమోదించి సహకారముతో బని చేయవలెనని బయటకు వెలువర్చుచున్నారని సమాచారము వార్తలు ఇండియానుండి తెలియచున్నవి.

భారతదేశ క్యురేటరు: నుగూర్చి మంత్రివర్గమువారు చాలాద్రుతమున విచించుచున్నారు. ఏమి ప్రత్యేక సంఘముగ ఎన్ని యోగమువేయుటకు తీవ్రముగా గావించెదరు. కార్యకర్తల భుక్త్యుభ్యులు కొంతవరకు భిన్నాభిప్రాయములు జావించు దిల్లీ ప్రభుత్వమువారి సలహా ప్రకారమే వైటును ప్రభుత్వమువారు ఇండియా కార్యాలయ ప్రభుత్వమువారు ఆచరించెదరు.

స్వరాజ్యవాదులు తమయెత్తులను ప్రారంభించిరి. కాని ముందు కార్యకర్తలనుగూర్చి వారి కేమియు తోచకున్నది. చాల కష్టపడుచున్నారు.

తాత్కాలికముగ స్వరాజ్యవాదులలో జరిగిన కొంతవరకు భారతరాజకీయతలను విశేషముతో ప్రకరించి సంస్కరణములను పనిజేయుటకు ప్రారంభించుచున్నారని ఆకలివారు వార్తలు భారతదేశమునుండి తెలియచున్నవనియున్నది.

మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వముపట్ల కష్టముగ మైత్రికాదు ముతో మెలగుచున్నారని సమాచారము తెలియచున్నది.

(ఇంగ్లీషున్)

అధినివేశ భారతీయుల విచారణసంఘము

పాఠం భ స భ

లండన్, ఏప్రిల్ 8:— నేటియొద్దమున అధినివేశ కార్యాలయమున అధినివేశ కార్యదర్శికి ప్రతిపక్షమువారికి ప్రభుత్వమువారికి విరూప.

భారతసభ్యులు అలిసిపోయినపుడు ఏమిట చేయవలెనని, ఆ గాఖాన్ గారు, హోమియన్ గారును ఇందులో ఉన్నాడు.

సభ్యులందరూ కార్యాలయము తిరుగుబాటుకు ప్రయత్నించు 1200 క్యురేటరు నాకానిర్యాయసంఘమువారు పనిలోనుండి తాత్కాలికముగ తీసివేసిరి.

సరిహద్దురాష్ట్రములకు ప్రాంతీయ (పోలిస్) చీఫ్ కమిషన్ గారు సర్ బాక్ హుఫ్ గారు రారట.

వచ్చేవారము విశేషంగ కార్యాలయమున ఆగ్స్ట్ సోవి యోజన భ జరుగును.

సర్ బాక్ మ్యూన్ గారు ఇండియా నీతిని నిర్ణయించుచు విరాములెడి ఒక ముఖ్యమగు కమిషన్ జేరవరట.

ప్రపంచనాకానిర్యాయము

పోయి: మహామహములలో నొడికాలముకంటె ఎక్కువ కృత్యము జరిగెనని తాముచుకంటెను జూపుచున్నది. కాని 12 నెలలు పూర్తయినకంటె కొంత కిగిలెట్టు అన్నది.

ఆఫ్రికాలో రంగుజాతులు

మొదటగా సేనాని సలహా

లండన్, ఏప్రిల్ 8:— యూనియన్ లో రంగుజాతుల వారును, జేకీయులును సమాన హక్కుల క్యురేటరులను గోరరాదని మొదటగా సేనాని వైలెన్ బోస్ట్ మన్ గారు రంగుజాతుల నియోజకవర్గమువారిలో తెలియజేసెను. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలలో బాటు తాముగూడ తమస్థానములలో ప్రకటించుకొనవలెనని గుర్తించెనని, మొదటిగా సేనానియందు సమ్యక్ముగ గలదు సభా సంతరము ఏకగ్రీవముగ తీర్మానము గావించబడెను.

మాస్కోలో రాజద్రోహవిచారణ

స్థానిక విద్యార్థిమణి, స్త్రీలను సాంఘిక ప్రజాస్వామ్య వాదులను రాజద్రోహమునకై విచారించి 4 గురు సుద్దయిట మరణశిక్ష విధించిరి. మరొకరిని 6 నుండి 10 జైల్లోకి విధించిరి. స్త్రీలకు 7 జైల్లోకి విధించిరి. ఇతరులకు 5 జైల్లోకి విధించిరి.

పాయింట్ గారి విజ్ఞాపన

మాస్కో ప్రభుత్వమునా రిట్టి దానిని జేయుటకు విధించెద రని ముందు ఆలోచించెద ప్రజలమును కలవరపడుచున్నది. అట్టిపొడియును చంపుట ప్రపంచములో విద్యార్థిమణిలకు కొంత గలగును. ప్రపంచముయొక్క దురదృష్టముగ నుండును. చాల విచారణలమొదల చివరకొకటి కలుగును: పిరి. (వెంచితపు క్యురేటరు) రిచర్డుమై ఇంగ్లీషువారిలో మాట్లాడిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వమువారుగూడ పాయింట్ గారి సలహాను ఆమోదించెదరు.

కుమేనియా బల్గేరియా మున్నగు స్వరాజ్యముల

మైత్రిని పెంపొందిజేయుట

కు స్వామికు గురువారము గానున్న కుమేనియా రాజకీయ పరులకు పరామలు స్వాతంత్ర్యమును గొప్ప పయ్యములను జేయుచున్నాడు. పరామలపను కుమేనియనులకును సంబంధమును గల్గించుకొనుచున్నాడు. పోలండు సహాయమును పరామలు సమర్థించుచున్నారు. ప్రాచ్య యూరప్ లో యుద్ధమునకు పూర్వమున్న పరిస్థితులను ఏర్పాటు జేయుటకు పోలండు, కుమేనియా జాగోస్లావియా జేకీయులపై (వెంచితపు ఆధాపడి యున్నాడు. ద్వారములు దిగ్గరను స్వరాజ్యముల సామభూతిని సంపాదించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. సంధిపత్రముల ప్రకారము ప్రాచ్యయురపుదేశమున కాంతిని స్థాపించుట కుమేనియనుల కిష్టము. అందుచే (వెంచి రాజకీయ లాభములు కుమేనియా రాజకీయ లాభములు ఒకటే. జర్మనీకు పోలండు జాగోస్లావియా బల్గేరియా మున్నగు స్వరాజ్యముల లెక్కచేయ, తూర్పు రషియానుభయగ కొత్తియూరపునా ముందు కేసుకు కుమేనియను అందురు. సార్వభౌమని సర్కరించుటకు 28500 ప్రాంతముల భుక్తి జేసెదరు.

ఆంగ్లేయులను 24 లక్షల రూపాయలను హరించుట

బొంబేయిలో 24 లక్షల రూపాయలకు పోర్టరీ చేసి మోసపుచ్చిని ధామన్ దేవిదులారా గారిని లండనులో అరెస్టుజేసి ఇండియానుండి తిరిగియును వచ్చువరకు చెరసాలయం దుంకిరి.

ఎన్నికలలోందరచే జేయుచువరాజు అగిపోవలసి వచ్చె నాయు ఎన్నికలు ప్రార్థియించిప దక్షిణ ఆఫ్రికాకు వచ్చెద రనియు అపుడు అన్ని పక్షములవారును వారిని సర్కరించెదరని యు స్పట్టునగాని తెలియజేసెను.

సామ్రాజ్యపు టాడంబడికలు

హోమియన్ నుల ప్రతిపత్తి

కనడా పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్ ఏప్రిల్ 8 రాత్రి 7-55:— ప్రెస్ బ్యూరో లో టూరంటో నుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

పార్లమెంటు లాసేను ఒడంబడికను ప్రకటించుటకు అంగీకరించరలె నని అడుగుదండుటచే ముము బిట్టిపు గారు లతో ఒడంబడికల కిసిగొనుటలో కొత్తేద్యధిని తెలియజేయుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతము చాల ముఖ్యమైనది. ఒకడు లేక ఇద్దరు బిట్టిపు గారి వారు ఇతర బిట్టిపు గారి వారిని సంబంధములేని వారిని లాగకుండు కమిషన్లు జే ఒడంబడికలను జేసికొను ఏర్పాటులను గలగజేయుచున్న దని మ్యాట్లో ఫో ప్రీ వెన్ను వ్రాయుచున్నది.

మాట్రియలు గెజటు ఇట్లు వాకొనుచున్నది:— ఈ లాసేను ఒడంబడిక కనడా ప్రత్యేక లాభములేదు గాని బిట్టిపు ప్రతిఘటనకు కనడా ప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణ విశ్వాసము నుంచి: మిగిలి.

అంతర్జాతీయ క్యురేటరు అన్నచోట ప్రతి ముఖ్యమ యములను కనడా అనమాట చెల్లుటలు పనిచేయరలె నని కొందరు కనడా ప్రజల యభిప్రాయము కాని కనడా ప్రతి పత్తి గా, సామ్రాజ్యమువారిని అభివృద్ధి గాని తోడ్పడవలెను.

అల్పముగ యాహుక్త ప్రభువు సలహామేతుడై జూలైలో ఈ క్రింద ప్రకటించెదమను సుద్దించెదరని ప్రకటించబడినది.

దేశ ప్రభుత్వ ప్రకటన

మరల తన్ను క జాగా నగరీంచి నింపొనమును అధి స్థింప జేయవలెనని ప్రజలమును కలవరపడుట కందేదేయి కంటెను. రాజ్యమును స్థాపించుట కేంద్రీకీకరముల కందేదేయి కంటెను. చాల అవగాహనమునది. రాజ్యాంగ విద్యము ప్రకారము సార్వభౌమని హక్కులను భర్తయులను నిర్వహించుటకు సంపూర్ణ విశ్వాసము వలెనని.

ఆకస్మిక మరణము

కామన్వెల్త్ లో ప్రతిభావారులు వ్రాసికొను గది లో మోచున్న గార్డియన్ పత్రికా కలెక్టరీ జేమ్స్ డెన్లీ అను వారకు అకస్మికముగ మృత్యుము అగిపోయి నెలగులె: వైద్యులము నిన్నయోజన మాయెను.

కొత్త ఇటలీ వార్ల మెంటు

ప్రభుత్వ క్యురేటరు 875, ఇతర పక్షము వారు 160, ప్రాపక్షమువారు 88 స్థానములను గోల్పోయిరి. వారి బలము ఇప్పుడు 40. ప్రజాస్వామ్య సాంఘిక వాదులు ఇప్పుడు 25 ముడి యున్నారు. 67 స్థానములను గోల్పోయిరి.

వాటర్లు మతెన

ను మరల కొత్త ఇటలీకు నిర్ణయించిరి. మరల కొత్త ఇటలీకు మయము: తాత్కాలికముగ ఒక కంటెనెను జేసెదరు.

బిట్టిపుపరిశ్రమలను సంగ్రహించు చట్టము

అగ్గు 10 వ తేదీలో ఆఖరును. దానిని మరల ఎక్కువ కాలము అమలులో పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు నిలచుట లేదు.

ఇంగ్లండు లార్డు ఛాన్సలరు కల్లి హల్లేను గారికి ఇప్పుడు 9 వ సంవత్సరము గడచుచున్నది.

మాలవ్యాగారి ఉపన్యాసము

పండిత మహాశయ మాలవ్యాగారు సామాన్య కాసనసభలందు పన్నులచట్టమును నిరూపించినపుడు మార్చి 7 వ తేదీకి 8 గంటలకాలము దీర్ఘముగా సభకు నిలిచిపోయిరి. ఉపన్యాసమును సంపూర్ణముగా నీడినది ప్రజలించుచున్నాము. ఆర్థికసభకు ప్రజలెట్టి పన్నులచట్టము సభలో విచారింపవలెనను ప్రతిపాదనకు నేనంగీకరింపను. నేనట్లు చేయవలెనని నాయకులకు బాధ్యత నెత్తిగియే చేయుచున్నాను. నేను నూచించుచున్నాను యీ సభ వారసునియై గల లాభపన్ను మూలము బాగుగ గమనించి యిట్లు నూచించుచున్నాను. పన్నులచట్టముయొక్క యోగ్యత యోగ్యతలను గూర్చియు, సభవారు విల్లు నంగీకరించుచును గూర్చియు, అంగీకరించుటలో ప్రభుత్వమువారికి బాటు సభవారికిగల బాధ్యతనుగూర్చియు, అంగీకరించినచో నూతనబాధ్యతనువహించు సమర్థతనుగూర్చియు ఆర్థికసభకు నుడిపించవలయు నామాల్యగముగ వింటిమి. ఇవన్నియు విన్నవీరిన, ప్రజలప్రతినిధిగా నుండి వారికి నేను నేనొక నామాల్యగమునిచ్చి దానిని సభవారు విచారింప నంగీకరింప గూడదని నూచించుచున్నాను అనుబంధపత్రమున ఉత్తరపూర్వముగా దొరుకును. నేనట్లు భావించుట కనేక కారణములు గలవు. న గ్రహముగా వాటిని చెప్పవలెను.

యదృశమునపురూపము ఇండియా దేశములోని రాజ్యాంగ విధానము హిందూ దేశచరిత్ర జరుపుచున్నపుడు కాంగ్రెసు దెలియును. యదృశము జరుగుచున్నపుడు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు హిందూదేశము అనేకరీతుల సహాయము చేస్తున్నది. 10 లక్షల పైసలను బంపించు. అనేకరీతుల సహాయము చేసి 200 మిలియనుల రూపముల ధన మొసంగెను. యదానంతరము అనేకమంది అంగ్లేయులు మిత్రముడలి విజయమును హిందూదేశ నియంత్రక సహాయమును బాగుగ మెచ్చుకొనిరి. అప్పటి ప్రభావానుభూతి ధన సహకారములతో ముగించెను. “మనదేశముగే ద్ద సోదరభావము కుదిరెను. అదియంతటిలో అంత మొదలగుచు గాక” ఇండియా దేశమునరాధీనత తొలగి బ్రిటీషు దేశముననుతియందొక స్వతంత్రదేశముగా నుండగలదు తెలిపిరి. సంస్కరణల చట్టము ప్రజలపైట్టులతో ముగించు ఆకాశంబులమైతిమి. బ్రిటీషువారియైన అయిదువందల సంవత్సరములుగా వారిచేత అసహనము గలకారణము, మిగిలినవారి లింగము అసహనము వారుగూడ, కేంద్రప్రభుత్వమునకు కొంత బాధ్యతయించుచు వున్నందున దేనిని తెలిపిరి. వారి కోర్కెలు మన్నింపవలెనని, చట్టము యిప్పుడు 1919 ఇండియా ప్రభుత్వకాసన మను రూపమున అంగీకరింపబడి కాసనమైనది. ఈ చట్టము ప్రకారము రాష్ట్రములలో ద్వంద్వప్రభుత్వ మేర్పడినది. ద్వంద్వప్రభుత్వము మూడే ద్వంద్వ పరిపాలనమైనది. ఇప్పుడు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము నివ్వయోజనముయొక్క దివి వెలుగుతున్నది అధికారిగాని, అధికారేతరులుగాని సంబంధించునని నేను భవంతు. ఇప్పుడు నిజమైన ప్రాతినిధ్యముగల నూతనకాసనసభలు వచ్చి తోడనే గల దృశ్యమేమి? మధ్య రాష్ట్రములలో సభలు బడ్డెటును నిరాకరించిరి. మంత్రులు తమవదపులకు రాజీనామా నిచ్చిరి. నూతన సంస్థనూతనము లేనదే / వచ్చును పరిపాలించుకొనవలసినదని. 400 రాష్ట్రమునందు, ప్రతికలలో దెలియునది నిజమునచో సభలు బడ్డెటును నిరాకరింపనున్నది. అచ్చటనుండి సెట్టేరి స్థితులు మారును. ఇట్టినితలలాని అధికారభావము మరుమలనె నదిగదు. సంస్కరణల చట్టముగల ప్రజలపైట్టులను ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున, నిసియట మధ్య రాష్ట్రములలో సభలు మూలమున కంటె నెక్కడ తీర వున్నదియో చట్టసభకు మొదలము నుండను. నీక రాష్ట్రమున గూడ అట్లు జరుగ గలదు. ఇతర రాష్ట్రములలో నీ ర్య ఫక్కి నూచించుటకు సభ్యులసంఖ్య చాలదు.

మూడే ద్ద సంస్కరణముల యనుభవము

సంస్కరణల పరిపాలన రాష్ట్రములకు మూడే ద్ద గలిగెను. వారి కృత్యము మొప్పించెను. ద్విరాష్ట్రము లో తప్ప, మరి యెచ్చటను ప్రజలపైట్టులను అధిక వేస ములలో మంత్రులు నియమించెడి. ప్రజలకు ప్రతినిధులను మంత్రుల పరిపాలనకుగల కొన్ని కాలము చుట్టిని. సంస్కరణమును ప్రజలపైట్టు ప్రాప్తముకొనిన నెక్కడ హిందూ ముందుట్టు రాష్ట్రములలో వెల్లడియ్యెను. ప్రజల త్రము చేయవలసిన పరిపాలనకొకటి అసహనము సాధ్యములు లేని పాలు ఆసాదనము వహించుచు దాని కప్పగించిట్లు

ప్రజలపైట్టుగలది తెలిసికొనిరి. ప్రజల త్రముల కృత్యములను, అధికారము యగ్రహరణ లేదు. ప్రజల చేసిన సేవకు తగిన అధికారము లేదు. చాల విచారకర్మమును ననుభవము గలిగెను. రాష్ట్రపాలనముగూర్చి ఒకటి చెప్పవలసియున్నది. ఈయభిప్రాయమునందు అధికారసభ్యులు అధికారేతరులు గూడ నాతో నేకభవితులని తలచెదను. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము నిప్పులమై నది. దానిని ఎంతవరకు నాశన మొచ్చి పాలివెట్టి నేరొక యోగ్యముని విధానమును దానిపై నే నెవరినైన నంతముంచి. ప్రజలకు ప్రభుత్వమును గూడ ప్రేమగా వాడుక ముగ నుండును. గవర్నరుగారికి సంపూర్ణాధికారము వచ్చింది. ఇంక సంస్కరణల యొక వ ర యొక లే నం డ గ నే లా వ్చి పాలన మొనరింప వచ్చునని కొందరు ఉద్యోగాధికారులలో తీవ్రవాదులు భావించుచున్నది. కాని వానితోనూ అతిస్వల్పభావము గలది. ప్రభుత్వముగారు తమకు సంతృప్తిగా బాధ్యతను వహించిరి. తమ సహాయము లేక పరిపాలన మొనరింప వలసినదని ప్రజలప్రతినిధులు వ్యభిచారు. దెలిసికొనిరి. ఇట్లుండ ప్రజలపైట్టును మిత్రము వారి యభిప్రాయములకు కృతరీతముగా విచారింపి యెంతకాలము ఉద్యోగాధికారులు నాతోనూ నుండగలరు? కాన నిట్టి పరిస్థితులు ఉద్యోగులలో తీవ్రవాదులను దైవార్థులను గుఱవ నరి పడవు. వారి కంభ్య చాల తక్కువగా నున్నది. తలచెదను. నేను వారి కభ్యాసు మొనర్చియుండును. వారు దైవార్థులు కాకపోవచ్చును. కాని నీరగా జెంచు ఉద్యోగాధికారులందరూ నూడ వ్యుల ద్వ ప్రభుత్వ విధానము భాగము వలసియింపవలసి, నివ్వయోజనముని రజుపము నది. యింక అంత మొందెదలెనని భవంతు.

కేంద్రప్రభుత్వము

ఇంక కేంద్రప్రభుత్వముగూర్చి విచారింపము. కేంద్రప్రభుత్వము మృదువుగావలసింది. లేదా మెదడువలసింది. (ఒకప్పుడు మెదడు కానేరదు) ఎవరో మెదడు కానేరదనుచున్నాను. అట్లు యున మృదువుగావలసియే (ఇంకొకరు:— రెండును కానేరవు) కాని నేనారీతిగా దలంపబడెను. కేంద్రప్రభుత్వప్రభుత్వల నేని అకమానరీతులు నాన్వేషణ లేదు. వారితో జ్యేష్ఠులులేను. కేంద్రప్రభుత్వపు అవసరము తీరవలసినదియు అవిధానము పన్ను ఎల్లరపరిపాలనకు పాతమై హిందూగా వాడబడుచున్నదియు నేను జెప్పవలసింది. ఇందుకు ఈ సభలోనివారే గాక లెక్కలు చేయుచుండ నంగీకరించెదరని తలచెదను. ఈ ధానము వలసినదని, దీని సమయముగోటి తీరెను. ఒక వెద్దయోజనకర్తనుండి యీ సభకు సభ్యులు యెన్నుకొనబడుదురు. ఇందు ఎన్నికసభ్యులసంఖ్యయే అధికముగా నుండును. వీరికి కన్నులు నూలుచేయవలసి కమ్మతు కొనగల సభి కాం ముందరు. కాన వీరికమ్మతులే నూలుచేయ వలసిన పన్నులధనము వెచ్చించుటయందగిర రమణద గిత మూడే ద్దలో ఈ సభ వానికలవలెనని 41 కోట్ల నూతన కన్నులు నూలుచేయుచుండెను. కాని యీ ధనము వెచ్చించుటయందెట్టి సభి కారము సభవారికి లేవందెను. ఒక్కోకావారిని దెలిపెనను. ప్రభుత్వముకల 60. 60 కోట్లకన్నయేమును వీరినమ్మతి యవగ మలేదు. ఇట్టిచో ప్రజలప్రతినిధులుగా వచ్చినసభ్యులయవగ కర్తముగానుండును. ఇది వ ర యొక వై ప్రా యి సోరు, త న మ ట్టు ను న్ని ఏదెనయందునకు సభ్యులతో సంప్రదింపి యేరితిగా చేయవలసినదియు నిశ్చయించుచుండెను. అంతంతవరకు ప్రశంస వీలుగానుండెను. కాని, ప్రస్తుత పరిపాలన విధానమునందె యంతమును ఏర్పాటుజేసి, అనగా నెంతో వెప్పెట్లు సాయము 10 లక్షల క్లుప్తమునా కాన్వ షకము చేయించి, ప్రజలపై నిరీక్ష్యముపొర యెప్పి, విభి షాంముల ప్రజలయొక్క కమార్తమును కాలమును కృపజేసి, తప్పించిన సభ్యులకు పన్నులనుగూర్చిన బాధి తర మొసంగిండుండి నవో, నిట్టి బాధనసభ తట్టి బూటకపు సభయగు యు. అ స యెచ్చి తీర వు యి న ది గా నుండును. ఇట్టి మ స్థి యేమి? ఈ సభవారే పట్టుచేయ వలసిన కమ్మము అనెములు : అవు. ఇతర విషయములకు నిచారింపవలసిన చివ్చో పన్నులపైట్టులనుగూర్చి. ఆ పన్నులను వెచ్చించు అధికారము ప్రభుత్వమువారికి గలదు. అంతటియేగాక వారి యధికారి యున్నట్లే నెక్కడగారికి అధికారియగు అధికారము గలదు ఇదియో ప్రభుత్వమువారి యాప్తము లేదు, వారికెట్లు ము సరకుగొనకయే అగాన ఋణములతోనుండును. 1921 సం॥ న 7 మిలియలరేము కడ్డీలో ఋణములతోనెను. (ఒకప్పుడు:— నాటి 7 వో) ఇండియా ప్రభుత్వమువారి స మ్మ తి ని గెకొనలేదు. వారికి దెలియ నే లేలియదు. నేను

జెప్పినది. తన్నెన దిద్దుకొన గోరెదను. ఇండియా లో సంస్కరణచట్టముల ప్రకారము పన్నుల చట్టము నానాదిం చుటకు వాళ్ళుగల యొక సంస్థయగు సామాన్యకాసనసభకు దెలియవలసినదే న్నెట్లు కార్యదర్శి శిష్యులు సభియు జేయవచ్చును, బీరముల వెచ్చించవచ్చును. ఈ సభవారు లీకమియు నియమించు నిర్ణయము లేర్పానించుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారు లా ప్రాప్తమును పొందించుట లేదు. నీ కమియు నియమించుటను, ఎన్నిక సభ్యులచే నానాదింక బడిన పన్నుల ధనమునందెయే వెచ్చించు చేతముగా సంచరించుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులకు ప్రజలందులో నెక్కడైన సాటిగలదా? కేవలము ఎన్నికటిపు కాన్వెలు వారిచేతనే యెన్నికార్యములు నెరవేర్చుటకు ప్రాప్తమై యున్నది. కాని యీపద్ధతి, దుర్భవ్యతకరమున చునము కొన్ని కార్యములకు కారణముగా నుండినదికన్వయించు యీపద్ధతి నెఱుగ సాధ్యము గాదు.

అధికారేతరులకోర్కెలు

సామాన్య కాసనసభ యారీతిగా నుండ, ముందుకు మూలించి, దానిని బాగుజేయుకై ప్రభుత్వమువారికి మగ్గి సహకార మొనర నిశ్చయించితిమి. మన మొక మరుగుగొలి మి. అది, యీమట్టు స్వనవిపాలన మొనరవలెననిగాదు. విశ్వాస యియు, భారతీయులు, ఉద్యోగులు, అధికారేతరులు యెల్లరు గూడయున్న రాడుచేదియు సమావేశముగానించి, స్వంపాలనకై ముందంజవేయుచున్న మేము కష్టజేసేము? మాకు ఎచ్చ జెప్పియో, లేక యీసమస్యను బాగుగ పరిచిన మూలన అనన మనో నేకభవిచ్చువారే తప్పవలెనని రజుజేసికొనటయో జేయవలెన కోరితిమి. ప్రజాప్రతినిధులచే యంతకంటె సహేతుక మైన కోర్కెలు ప్రభుత్వమువారి ఎదుగువలసినది కాకనుపరలేను. దీనికి ప్రభుత్వం మేమి? భారతీయులు సంస్కరణచట్టముకొన నొసంగబడిన బాధికారముకంటె యెక్కువ బాధ్యతలను వహించాలని చింతి.

గా॥ 60 చూల్కాను మైలీ గాదు (దేశీయంగా సభ్యులు) ఇట్లెప్పుడు వెళ్ళుదెనో గా॥ సభ్యులు దెలియవలసినది నాకు తెలియవు.

మాలవ్యాగారు:— వాటిలో పాల్గొనుట రీతే నాకన్న యెక్కువ దెలియును. ప్రస్తుతమున్న దానికంటె వెక్కువ స్వతి పాలన సమర్థులకు భారతీయులు తగియుండలేదని గా॥ జేత యొంగక సభ్యుడే యనుచుండును.

గా॥ మాత్రము హెయిలీ:— నేనందుల కోర్కెకొనను. గా॥ 60 నీరులు భారతీయులు యెక్కువ అధికారమునకు తగియుండలేదని నేనెట్లు నిందించుచున్నాను. ఊరక సన్న నిందించుచున్నట్లు అయినదే దెలియును.

పండిత మాలవ్యాగారు:— గా॥ సభ్యులు జెప్పి దియు నేను జెప్పినదియు సర్వప్రకరములలో చుదింపండి యున్నది వాటిని నేను మరల నడుపుచున్నాను. మనము స్వకరిపాలనకు లగియుండలేదని అయిన నిర్ణయించి యుండెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు కల్పిత లేదనిజెప్పి యెన్నియో నిదర్శనములు జూప మొదలిడెను. ఈ చట్టము స్వకరిపాలన గైకొనుటకు జేకపరిపాలన తగియుండలేదని నుడివెను. జేకమును కాపాడు కొనుననుభవ ముండలేదని. ఈవిషయము గుర్తింక తీరదనెను. అయిన జెప్పినంతయో నేను మరల నిచ్చట నేకరపుటెట్ల జాలను. అయిన జెప్పినంతయో మనకోర్కెలను నిజేర్చుటకు ఇవన్నియు ప్రతిసంభవమున దెలిసెను. ఈరీతిగా నుడివిన వారాయనబక్కడెగాదు. గా॥ ఆర్థికసభ్యులుగూడ ఈవిషయమున కొన్ని ఉపన్యాసముల నొసంగెను. స్వకరిపాలనా ప్రశస్తి యొకై జేకము లుగిద్దగా లేని పరిపాలన నుడివెను. ప్రభుత్వమువారి ఆ గ్లే అసభ్యులరీతిగాబులుకు చాల ప్రారముగా నున్నది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు విస్తృతజేసిన విద్యాభివృద్ధి కై భారతీయులంత కృజ్ఞులుగా నుండిరో వారికి దెలియును విద్యాలాభములు యెప్పుడు గమనించుచుండురు. కాని గత 40 యే ద్దముండి పరిపాలనావిధానమును బాగిరకా ప్రభుత్వములతో పాటు నదిగా నుండలేనను యభిప్రాయముతో ప్రభుత్వవిధానమును మార్చుకొనుచున్నాను. అట్లేయులతో, బాధ్యతాయో, ప్రభుత్వము వచ్చింపు యీ దేశమునందుండు అంగ్లేయసహాయోగుల సహాయము లెవ జేకపరిపాలనవిధానమును తాము నిరూపించుకొనుటయందు భాగము గలిగియుండునట్లు ప్రభుత్వవిధానమును మార్చులెనని 1885 న 40 కోర్కెగను (వారంబింపబడి వాటినుండియే తిర్యగమునైర్పాదముగానింపబడుచున్నదిని యీపద్ధతి తరుగుదురు లేదా యెరుంగవలసియుండెను. ఈకోర్కెలు సరిగా గుర్తించుటలేదు. ఇంక నెక్కడ మార్పులు జేయవలెనని నేను మేము గోరుచుండగా, ప్రజలలో

ॐ नमः

ఇకగా రాబాదు, ఏ.పి.ఎ. 3:— కంటోన్మెంటు మేన
ప్రేరణము— హైద్రాబాద్, అక్కిను వెన్ను నడిచి నాండి
సామాన్యంగా 600 అ గలవారిని ననుకరించిన సరకు
జేయబడినది. (అ. పొలి)

వృత్తాంతలేఖలు

బొంతల కోడూరు (ఒకవిలేఖరి)

మార్చి 29:—నిన్న యందఱుం గంజాంనుండ లాల్మధ సంఘమువారిచే శ్రీకాకుళం తాలూకా ప్రాంతముగా నియమించబడిన శ్రీయ్యత పూజిపెద్ది నువ్వురావుగారు మా గ్రామమునకు విచ్చేసిరి.

నేటిమధ్యాహ్నము 4 గంటలయిన తరువాత రామమం దిరమండ్ర కాంగ్రెసువారి ప్రజ్వలమున బహిరంగసభ జరప బడెను. శాంతిభక్తి అభ్యుత్థులుగా నుండుటకు శ్రీ మాన్మార్గ్య శ్రకాళగారు గాఢకొదను కడిగి వెంకటరమణగారు శ్రీరామ మోక్షపాదీపగా దానిని శ్రీవసంత రావుగారు బలపరచిరి. శ్రీ వడిగి వెంకటరమణగారిచే సభ్యులెల్లరకు నువ్వురావుగారు పరి చితులుగా చేయబడిరి. తాను సభకు నుమాట 100 మంది హాజ రయిరి. అంతట శ్రీ నువ్వురావుగారు తమ గాఢభారసంబు సభ్యులెల్లరకు సత్కరించునని ప్రకటించిరి. తరువాత గ్రామ కాంగ్రెసుసభ్యుల 7 ఛేరికిని యాశ్రయము పంపి యతి స్థాపించుటకు గురిచియు ఖద్దర్ పాపాభ్యుత్థులు గురి చియు 500 సనేకవివరములతో నుమారు 25 గంటల మధ్యనిందిరి. అతఁ గభారమున పదిహేను సభ్యులు గాఢ నూతనముగా నుమాట ఇతరులనుండి సభ్యులు చేరిరి.

పట్టుకొలీ పరిశ్రమసంఘము

తిగి రాతి 7 గంటలకు శ్రీ నువ్వురావుగారు పీఠభద్ర సీతారామరావుగార న్యూతన శాశి రావుగారు వడిగి వెంకట రమణగారు కోలి పీఠభద్రస్వామిగారు పసంతరావుగారు 25 యిరా 15-20 మంది సంఘవివరముల చర్చించుటకై శ్రీ వెంకటస్వామిగారి మేడకద్ద తిగి సమావేశమైరి. నుమారు 9 గంటలవరకు చర్చనగిరిను.

అంబోలు

శ్రీ వేంకటేశ్వరగ్రంథాలయ తృతీయ వార్షికోత్సవము

శ్రీ వేంకటేశ్వర గ్రంథాలయ తృతీయ వార్షికోత్సవము మార్చి నెల 30 తేదీని గ్రంథాలయభవనమున జయభవముగా జరి గెను. సభాభవనమున శ్రీ శివార, రామానుజ, శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ వివేకానంద, మహాత్మాగాంధీ భారతమాత శ్రద్ధకుల చాయపటములతో నది మనోహరముగా నలంక రింపబడెను. భగవత్పార్వతీకాండరమణ పరిసరగ్రామములనుండి విచ్చేసినసభ్యులకు మ|| వాదపల్లి నాన్నారావుగారు స్వాగ తము నిచ్చిరి. అంతరమున శ్రీశ్రీశ్రీ ఇజ్జతాసార్ కందుకూరి బాలసూర్యప్రసాదరావు బహద్దరు శ్రీ జమిందార్ ఆఫ్ జేవిడి వారిని ఏగ్రీడుగా అగ్రాసశాసనపతిగా నెన్నుకొనిరి. పిమ్మట అభ్యుత్థులకు కర్పూరపాత్రాలంబులనుగా జేసి కరతాశ్రయములు గావించబడెను.

పిమ్మట అభ్యుత్థులు పుస్తకభాండాగారముల గురించియు విజ్ఞానాశ్రయము గురించియు ప్రపంచ పుస్తకభాండాగారమున గురించియు పూర్వకాలమున మన భరతఖండమునందున్న తత్వశ్రీ ఉజ్జైసి నలు దా మెదలకు ప్రాచీనగ్రంథాలయముల గురించి యు, ఆంధ్రుల శ్రేష్ఠ శ్రేషులకు తారాణముగా తిక్కన

పోతగాజ జగన్నాథ పండితరాజుల శ్రీనాథుల కవిత్వముల కురించియు ప్రతిభగలవా రెట్టివారో, గ్రంథాలయము సరల సామాన్యజనోపయోక్త మగునట్లుగా చేయవలయుననియు గ్రంథాలయముందు 25 గంటలవరకు సంఘసేవ, భాషాసేవ, విజ్ఞానసేవ అనియు 500 సనేకవివరములతో సభిరవోహరముగా సభ్యులకు కార్యదక్షులగునట్లుగా నుపన్యసించిరి. పిమ్మట కాంగ్రెసు సంతకీకృత్యవేదిక సభ్యులకు చదివిరి. బ్రహ్మశ్రీ కడ్డనాని లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారు భావనుగురించి నూతనములకు సనేక ప్రాచీన గ్రంథములు ముచ్చటించుచు నుపన్యసించిరి. ఇంతటితో ఉదయమున సభ ముగింపబడెను.

మధ్యాహ్నము మరల భగవత్పార్వతీ సభ ప్రారంభింపబడెను. బ్రహ్మశ్రీ కడ్డనాని లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారు తిమ్మిసూర్తి అభ్యుత్థులవివరములకు దెలిపిరి. శ్రీయ్యత విసాని ప్రభు సత్యనారాయణగారు కావ్యగవనమునూర్తి దీర్ఘోపన్యాసము గావించిరి. శ్రీయ్యత సయ్యయ్య 25000 సాహిత్య గారు పురాణతత్వము-మరణము గురించి ఉపన్యసించిరి. బ్రహ్మ శ్రీ యాశికాం భక్తగారు అష్టాంగయోగములు భక్తిసూక్తి విపు లముగా నుడిగిరి. శ్రీయ్యత పూజపెద్ది నువ్వురావుగారు జాతి యవిద్యనుగురించి యుపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతరమున శ్రీయ్యత గుర్తి ర మమూర్తిగారు గ్రంథాలయముల పాతకాలము వాని పరస్పరసంబంధమును ర్చి చక్కగా ముచ్చటించిరి. శ్రీయ్యత సాణంగిజల్లి పరమాణుగారు గ్రంథాలయముల విజ్ఞానము ను సంఘసేవకు నూర్చి ఉపన్యసించిరి.

అభ్యుత్థులు ఉపన్యాసముల గ్రంథాలయములకు సంబంధించిన వివరములనే ఉపన్యసించిరి. తుల్యజ్ఞకను తెలిపుచ్చుచు అంత్యోపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట, పాణిగిపల్లి పర మాణుగారు సభ్యులకును అభ్యుత్థులకును, ర్చి జ్ఞాతాపూర్వకం దనము లర్పించుచు సభకు ముగింపజేసిరి.

ఈకొదిలీ తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను.

1. తీర్మానము:—శ్రీ వేంకటేశ్వరగ్రంథాలయ వీరవా నిమి త్తమై అభ్యుత్థులకు శ్రీశ్రీశ్రీ ఇజ్జతాసార్ కందుకూరి బాల నూర్యకసాదరావు బహద్దూర్ శ్రీ జమిందార్ ఆఫ్ జేవిడి వారి వాగ్దానము చేసిన ఇరుదినములు రూపాయలకు యీ సభ వారు వారిని ఆధీనంచేయున్నారు.

2. తీర్మానము:—శ్రీ వేంకటేశ్వరగ్రంథాలయ సంఘమునకు శ్రీ జేవిడి జమిందారువారికి కావ్యత అభ్యుత్థులుగా నెన్ను కొనడ మైనది.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులను సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1-4-0 వి. పి. అ 6 ఆయుర్వేదచంద్రిక:— వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తు గుణ, చికిత్స మొ|| ప్రాయశఙ్క వైద్యప్రతిక. సం|| చందా, రూ. 2.8-0. మాదిరి యుచితము. 2 పి. శి. ఏ. అందుకో, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

తేలునుందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0.8-0. వి. పి. ససా 0.12-0. తేలుకాటువలన ఆపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలను తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ ననుమలవెంట వైద్యనము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. మట్టిసవోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. మట్టిసవోట కొంచము మందు పోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గలుగొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది. ఆమ్మతొంజనం దీపో, మక నాను బొంగినాను

చిత్తూరు

కాలస్థితి

ఏప్రిల్ 8:—ఎండ తీక్షణముగా నున్నది. మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు మొదలు 8 గంటలవరకు జనులు సడు కష్టము చెప్పుటకు నలవిలేదు.

జలాధారములు

ఏప్రిల్ 8: నీళ్లు లోతుకు పోయియున్నది. ఎంతతోడినను నల్లయిననుక అనుపడుచున్నది. బ్రాహ్మణపీఠిలో నుండు జనుల నకటికిగాను మునిసిపాలిటీవారు ఏర్పరచియుండు చలమలోని నీళ్లు స్నానమునకు అసాలోగ్యముగా నున్నది. పురవాసు లున్న మునిసిపల్ చేరుమెన్ వాయన్న కలసి యోచించి నీటి విషయము గురించి తగు ఏర్పాటు చేయవలయును.

విందు

నిన్నటిదినం సాయంకాలం లిబరల్ క్లబ్ మెంబర్లు వారి యొక్క భవనములో మ-రా-రా-శ్రీ, అసిస్టెంటు కలెక్టరు కుదువాగారిని సంగ్యాలకు మార్చిసండుకు వారికి విందుచేసిరి. జిల్లా కలెక్టరువారు అయిన క్రాప్టెక్ గారిని నీలగిరి జిల్లాకు కలెక్టరుగా మార్చిచేసిరి. వీరికిబదులు మ-రా-రా-శ్రీ, రావు సాహేబు రామరావుగారిని నేమించిరి. వీరు నిన్నటిదినం చాజ్ఞి పుచ్చుకొన్నారు. క్రాప్టెక్ గారు చాలా మంచివారు, ప్రజల యోగక్షేమ మును బాగా గమనించువారు.

శ్రీరామవిలాససభ

శ్రీరామ భక్తజన సమాజము అనిన్ని శ్రీరామ విలాస సభ అనిన్ని రెండు సంఘములు వుండినవి. రెంటినిన్ని ఒక టిగా చేర్చి రామవిలాససభ అని నామముపెట్టినారు. ఇందుకు మ-రా-రా-శ్రీ రావుబహదూర్ టి. వి. రంగాచార్యులుగారిని యావజ్జీవిత పర్యంతం ప్రెసిడెంటుగా నేమించియున్నారు. ప్రతి సం|| ర మున్న యుగాదిపండుగనాడు సభయందు పంచాంగ శ్రవణము చేయుటవాడుక. ఈ సం|| రమునందు నిలిచిపోయినదానికి కారణమేమో తెలియలేదు.

నాటకము

ఉగాదిపండుగనాటిరాత్రి శ్రీ రామ విలాససభవారు గణేశ నాటకాలలో చిత్రసీయము అను నాటకమును ప్రదర్శించిరి.

పోలీసు

మహారాజశ్రీ జిల్లానూపరింటెండెంటుగా రైన సిగ్నిన్సు రుగారు లీవుత్తీసికొనిరి. ఆయన స్థానములో మురారీరాం మరీఫ్ ఖాన్ బహదూరు మహమ్మద్ అలీ సాహెబుగారిని నియమించి యున్నారు. ఈయన గడచినవారం ఛార్జి పుచ్చుకొన్నారు.

దర్బారు

4-4-24 తేదీన సాయంకాలం 5 గంటలకు మన జిల్లా కలెక్టరుగారు ఒకదర్బారుసభచేసి మ|| రా|| రా|| శ్రీ డిప్యూటీ బోర్డుయింజనీరుగారైన రావుసాహెబు రామస్వామి అయ్యరు వారికి రావుసాహెబు బిరుదు పరికము నిచ్చిరి.

న్యాయస్థానము

ఆక్టింగు మునసబుగారైన పార్థసారధిఅయ్యంగారు వారు మంచి ఓర్పుగలవారు. కక్షిదార్ల యొక్క వివాదాంశములను శ్రీమములోనే గ్రహించి వాయిదాలు వెంచక త్వరలోనే విచారింపి వైసలుచేయుచున్నారు. ఈయన చార్జి తీసికొన్నది మొదలు యిదివరకు నుమారు ఒకటిన్నర నెలకాలము అయినది. ఇంతలోపల 100 నెంబర్లుకువైగా వైసలు చేపియున్నారు.

రయిలువే

ఈయూరి రయిల్ వేస్తేషనునందు స్టాట్ ఫారములో జనుల సౌకర్యమునకు నీటికొళాయి ఏర్పరచవలసినది చాలా ఆవశ్య కము. ఈ కొళాయిని స్థాపించినయెడల జనులకష్టము నివర్తి యగును. (విలేఖరి)

తిరుచనాపల్లి మిరాసీదారుల సంఘము

తిరుచనాపల్లి ఏప్రిల్ 8:— తిరుచనాపల్లి తాలూకా మిరాసీదార్ల సంఘమును బార్ నూడి తాలూకాగార్ల సంఘమును ఏర్పరచబడెను. 8 గంటలయైన కలెక్టరుకిని జిల్లామేజరు కిని సంఘములవారి తీర్మానముల కొన్నిటిని తిరస్కరించెను.

మైసూరు గుబ్బి ద్రమాటిక్ కంపెనీవారు

చెన్నపురి ప్రజలు ప్రత్యేకముగా కోరుట చే చెన్నపురిలో నుండువాటి కన్నిటికంటెను మిక్కిలి అదృతముగాను, విశాలముగాను నుండు నూతననాటకశాలయందు, క్రొత్తపరదాలతో

కబీరుదాసు నాటకమును

బ్రాడ్వేలో నెం 9 గల. జకరయా ఆపరాభవనమునందు

12-4-24 తేదీ శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శింతురు

ముఖ్యగమనింపు:—క్రొత్తనాటకశాలయందు అనేక ఎలెక్ట్రిక్ ఫానలు (వివరకట్టలు), కూర్చునటకు అనుకూలమైన స్థలములు, పూర్తిగా క్రొత్తపరదాలు మన్నన సౌకర్యములు గలవని మా పోషకులు గమనించవలెను.

ఈ క్రొత్తనాటకశాలలో మే మే మొట్ట మొదట నాటకమును ప్రదర్శించుటకు ప్రారంభించితిమి.

జి. ఎచ్. వీరన్న, ప్రొవైజరు.

మాచెట్టునీడ ముచ్చటలు

మహాత్ముని విడుదల సందర్భమున మాచెట్టునీడ ముచ్చటలు
భావ సభ్యులందరూ తీర్మానించుకొనినది మొదలు మాచెట్టునీడ
జనమున, విమర్శన ప్రసంగమున నర్హులగువారు జరుగు
చున్నది. నిరంతరము హిందీభాషాభ్యాసవ్యాసంగము జక్క
యిచ్చు జ్యోతిషములతో, అయినను ప్రతికలయికల ము
ఖ్యములను జూడక విడుదలలేదు. ఈమాసమునందు పరి
కలయికలు కాననరలలని యాయవ్యయ కట్టికలనుగూర్చి
స్వరాజ్యభ్యుత్థుల కుమార్తె పర్యావరణము లగుటలన వానియందొక
విధమగు నుదాహరణను, దహించి మాచెట్టునీడ వానిని క్రొత్త
తోటకువలసింది. కాని వానియందొకరే మేముగల ముఖ్య
లగాదు యెదియో ఒకనమయమునందు వాని కానకొని యి
యింపుచు చూచితిరా స్వరాజ్యభ్యుత్థులు యెందుకు పనికొని
వర్తనలనుమని నర్హుల వానించుచునుకాక? నేను స్వరా
జ్యభ్యుత్థుల జయభేదిగంతరాళమున ప్రతిభ్యుత్థులయెట్లు
ప్రాయమునో చూడుదు? నేడతివాద మితివాద వాదమువాద
ప్రయోగములతో మే ప్రజాసాహిత్యముల నెట్లు గెలిసింపు
చున్నారో చూడుదు అని మరలమేమో మరల చెప్పు
చుందును. నిజమే, కలహములతో కలహమిచ్చి యెట్లు ఒక్క
దొడ్డుకొర్రులనుగలతో తీర్చునముల గెలుచుచున్న మాటనిజమే.
కలహమునందొకరియో అతిర్హులను అనరణమునకువచ్చుకా?
కచ్చినవో కొందఱులను కమావేమిది? ఉప్పుకన్న యెడు
అణులు కావలెనోయేమియును ఒక కానికాదునో మనస్సుగా
భ్యుత్థులు చేయుకలిగిరాదుని కనకమ్మగారు నవ్వుచు కలహ
ములను, దయయుంచి మీ తీర్మానములను వర్తనలతో ప్రవేశపె
డదు. కలహముల వ్యభిచారుని నూరమ్మగారు వారినంభావనకు
వచ్చుకలమునుచును.

8.11.24 ఆదివారము మధ్యాహ్నము మాచెట్టునీడ సభ
మేము మాచెట్టునీడ ముచ్చటల మీ దీపావళిని జరుపుకొని
చుండ కనకమ్మగారు ఆంధ్రభూమి దీపికావర్తి, నేటికతి
కావలెనను లేమియును నూరమ్మగారు రామెను నడిగెను.

కనకమ్మగారు:- ఏమియున్నది. కాననరల గడదిడ
కొంతయడగిట్లున్నది. ఎక్కడవిశేషములకుడలేదు. మన
కాచెట్టు ఫలములు మోపులాభములనుగూర్చి మాత్రము కొంత
చదువడినవయమున్నది.

నేను:- ఆలాభము లెట్టివా యొకమాద చదివినసంపుడు
[అట్లనే కనకమ్మగారు విషయమును తెలుపడగిని:పించి:]

కళ్యాణమ్మగారు:- ఓహో! మనసానికప్పుడు మన
కే హిందీమేదనుకొంటిని. మానవమండలికల హిందీమేద
నోవము.

నూరమ్మగారు:- ఒకేమాద కత్తిక కాలుగుతులను
తెప్పివేయుదు మాకే హిందీపాఠములతోడనే ప్రాధుకుల
యన్నది. [అంత కనకమ్మగారు నిమ్మకాయలు సత్యాగ్రహము
పెట్టకమొంటుపట్టును నిరాకరింపబడుట, నిర్బంధవిద్యావిధాన
మను సంపాదక వ్యాసములను మఱిన్ని యితరకారములను. జదివి
సాగవ్యతానుబంధమునందలి కొన్ని పద్యములను జయనాకరింపి
తిగ న నూరమ్మగారు విచారముతో పాక్షిలేఖల ప్రయరణమును
టతో సాగవ్యతానుబంధపు సాగవ్యము కొంతయడగినది. తరు
వాత కనకలేఖల వానికొకర గొంతచ్చిచుండెనుగాని యాం
ధ్రభారతి యభ్యాసములను నని యనలే కలెదవని. నేను సాగ
వ్యతానుబంధము కేలము గ్రంథపరిచయమునకు మార్చివేసి
యేమేమో చెప్పుచుండ మంగళాంబగారు తనహిందీపుస్తకము
లో: నెదియో తెట్టి వైన కాగితముతోడను దారముతోడను
జుట్టిన యొకపుడతను దీ పి కొని వచ్చెను. నేడెందు
కునో మంగళాంబగారు పుల్ల న ముగ లేకు, ఎట్టియో
మావని కార్యము చేయుటలను గలగు సంతోషము, విడిబుము
అమె ముఖగి కారములను విన్నవించుచుండెను. దీర్ఘాలోచన
ముతో నామె దృష్టి వాస్తవ సందర్భములందు చులుకుదక్కి
యందొగిని యుండెను. అంతయే గాదు. ఆమె నడకయు మాట
యు నూడ నెప్పటికలె చరచికగా నుండక బహు మందముగా
నుండెను.

కళ్యాణమ్మగారు:- మంగళాంబగారు! నేడాలస్యము
గా వచ్చిరావేమి?

నేను:- జబ్బుగా నున్నట్లున్నాచే.

మంగళాంబగారు:- జబ్బేమియు లేదు.

కనకమ్మగారు (నవ్వుచు) అయితే స్వరాజ్య పతనము
విషయమందొకరి బంధువును యీ దినములలో విడిసింది

యందడవలసిన దను మాఖనమ్మ మింత విన్నవోవుటకు కారణ
మేమి?

నూరమ్మగారు:- ఆ కాగితములో నేనున్నదేమి? చాల
కట్టుదిట్టముగా దారముచెట్టివాడు.

మంగళాంబగారు:- ఏమియున్నదో మీరే చూడుదు. అయితే
కట్టును నూరమ్మగారి యెదిలో తెలిసి. నూరమ్మగారు రాకట్టును
చేటి దీపిగాని దానినైన జుట్టిన దారమును దీపి యావైన కాంత
పు మడతను విప్పి యాలోన నన్నని తెల్లకాగితములో జుట్ట
బడియున్న నెమలి కంతపు కన్నెతో జగజగలాడుచున్న యొక
తెలుగుకూత పట్టుచీరను నలసి జరి మొగ్గుల పట్టు రెవికను
బలుటకు దీసిను. వాని జూచుటతోడనే మా యందలి కన్ను
లొక్కమాత్రం భ్రమదీపింపబడును. మాచెట్టు కేల నెప్పుడు
మేమిట్టి చీరలను కన్నులనైన జూడలేదు.

కళ్యాణమ్మగారు:- ఈ చీర యెక్కడిది? కండుగకు
దెప్పించుకొనిరావో?

నూరమ్మగారు:- మా వది నెగారి? మరల కట్టు చీరలనై
ధ్రమ గలిగినట్లున్నదే.

మంగళాంబగారు:- కలిగిన మనమున కీవిచారమే లే
పోవును.

నేను:- కళ్యాణమ్మ మీకే చీరెట్లు వచ్చినది?

మంగళాంబగారు:- ఈ చీర కన్నుల కొక కథ గలదు.
అయిదు వర్సలనుబట్టి బూర్వము నేకోకమాద చెప్పి పురి తెల్ల
నవ్వుచు అప్పటికి ప్రజా తరగతియందు జరుపుచున్న మా
తమ్ముడు ప్రసంగకేమున ఆకా- నేనువొగము చేసిన ప్రభు
తరగతితో నీకు మంచి పట్టుచీరను గొనివెట్టెన ననెను. ఆ
జట్టువాని మాటలయందు విశ్వాసము లేక నేను 'వచ్చటి మాట
లప్పుడుండదంటిని' తెల్లించినవాడు మెచ్చుకొందువు గాకనని
మాతమ్ముడనెను. ఈ వర్సము మాతమ్ముడు పట్టుచీరనుగొని
క్రి దటి నెలలో యుద్యోగమున బ్రవేశించెను. ఇది యాతని
ప్రభువలె బహుమానము. మా తమ్ముడు వాగ్దానము చేసినప్పుడు
నేటిట్లు స్వతంత్ర ప్రభుత్వము దీక్షితులాలనెనెను. బెంగళూరు
కట్టుచీరలను నా కప్పు దెంతో మక్కువగ నుండెడిది. కాన
మా తమ్ముడు చేసిన వాగ్దానము నా కంత యో
మాదమును గలిగించెను. అప్పటినుండి మా
తమ్ముడెప్పుడు ద్యోగియగును. నన్నె
కట్టుచీరతో కత్తిరించునని లోలోన నాతురక
వానను. కాని నేడా మాదవులేదు. బెంగళూరు చీర
పట్టుతో తయారైనప్పటికిని ఖర్చును గౌరవింపబడిన
మనము కట్టుచీరలను గట్టుట మానకలేదని కట్టిచేసికొని యుం
డుటచే పూర్వచీరలే యాదరణలేక తెట్టెనో పురుగులకు ఫల
పొరకుగచున్నది. మరల దీనినినూడ స్వకీరించి యెట్లు పురుగుల
పాటుచేయునెలనని సంకోచముగా నున్నది. నిషేధించిన బట్టు
మరల కట్టుకొనుటకు విడియముగా నూడెనున్నది. మాతమ్ముని
క్రతిన చెల్లెను. నాక్రతినకు భంగము వచ్చెను.

కళ్యాణమ్మగారు:- పాపము అయిన యంత గౌరవ
పురస్కరముగా పంపిన కానకను తిరస్కరించుట యొక్కముగా
నుండలేదు.

నూరమ్మగారు:- అతను తనమాట తెల్లించుకొనుట
కెంతటి పట్టుదలను చూపెనో తన క్రతిజ్ఞ పాలనమునం దామె
నూడ సంకటికట్టినము జాపుట నూడ భగ్యమే.

నేను:- ఈస్థితి సందర్భముగా వున్నది.

మంగళాంబగారు:- కిందటి వర్సము నేను చెప్పి పురి
నుండగా నాచేతుల నాజులన్నియు కలిపియినవి కేలమున
బంగారు నగలుగూత్రమే వున్నది. నీచేతులు చూచుట కనకమ్మ
ముగా నున్నది. నాజులు తొడిగించుకొనుచు మాతమ్మ చేతు
నాజులు తెప్పించి. ఏగాజుల రక్త సడిగినను మావద్దస్వతంత్ర
గాజులులేనన్న మా లనె బలికె. మఱియొక కద్దరు వర్తకులు
మాటుగాజు లిక్కడదొరకవు. నాటుపురుషునకు బామ్మని యా
తేషించిరి. దానితో కోపమువచ్చి గాజులు వర్తకుల నడకుటయే
మానినది తరువాత నీయూరువచ్చినట్లు గాజులు వేయించుకొంటిని
పట్టిన ప్రమాదము తెల్ల-చూడ నుటయందు నాకంతటి కట్టు అందు
కట్ట నే యాచీరను స్వీకరింపబడు గూర్చి యంత దీర్ఘముగా
నాలోచింపుచున్నాను. కట్టిక క్రతభంగము. మానవ తమ్ముడే
మనకొనునో అని చింత ఉభయార్థ ప్రతిభాభక్తముగా నున్నది.

[కనకమ్మగారు రివిమయమై యెట్టి కనకమును నలుకక మాన
ముగ నుండెను. ఆమెనడకను కోభావిహీనులగు చిత్ర సంగ
తితముగ నుండెను. ఆమె నేత్రము లభ్యాను క్రిచిత్రము చూచింపు
చుండెను. మంగళాంబగారు రామెను చూచి కనకమ్మగారు లేచి

నలనో యాయకుండుటచే పర్యవసానము యదమితమని తేలుట
లేదనెను.]

కనకమ్మగారు:- నానలనో మీ కనుకూలముగ నుండదు.
[అట్లుమె కనుకుచున్నపుడు సహజమంతవసము అరుణారము
వై యొకింత బాడనూనీ-ది గాని తుణములో ననునీపోయెను.
వివాదవ్యాచులనో కన్నులదెను.]

మంగళాంబగారు:- ప్రతికూలమైన వాడు. అయితే
మొర చెప్పువని నేను నిర్బంధకానము చేయలేదు గదా! నాకు
ప్రతికూలముగా మీ కెప్పుడు మాట్లాడలేదు. నేను జూత్రమా
నంతటి మేల?

కనకమ్మగారు:- ఇతర విషయమైన తెప్పించెనుచును.
మితమ్ముడు మీకు ప్రేమతో బంపిన చీరయగుటలన నేనా
విషయమై ప్రస్తావించ దలపలేదు.

మంగళాంబగారు:- మంచిచెడ్డలకు గూర్చి నిర్ణయించు
పప్పు డట్టిసంకోచము తెట్టుకొనరాదు. ఎవరి యభిప్రాయములు
నాకు దెలుపుటకు సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛగలదు. ఇతరజనులను
మనవలించి మాట్లాడుట స్వార్థంబునకలదుగాదు.

కనకమ్మగారు:- అనుసరించి మాట్లాడలేదు. తాటపట్టు
పరీచితిని. కాకన్నవో తెచ్చెదను. కట్టునప్రముఖులను నాకు
సంపూర్ణముగ విరక్తిగలిగినది. అవిరక్తి హేతువు రాకీతికా
గాదు. అతికముగాదు. న్యుడే విడదీ భేదముకాదు. మూల్యత
యొక్క హేచ్చుదగ్గులుకాదు. కేవలము హృదయపూర్వకమైన
కాటణ్యము. మానవసహజమైనవాటి. పట్టుయొత్పయొక్క
పూర్తివిజరణము నాకు వెలియవు. అదియొక పుకగుటలన లభిం
చునని మాత్రమే నేనిదిశబుల చింతించితిని. ఇటీవల కాకినాడ
యందు జరిగిన దేశీయమహాసభా సందర్భమున తెలుచిన ప్రదర్శ
నకాలమున కానిని ప్రత్యక్షముగా జూచుట తప్పింపినది. ఆ
దృశ్య మెంత దాఘరముగా నున్నదని చెప్పుచును. పట్టుపురుగు
లు మొదట గ్రండ్లుగాబుట్టి తరువాత ప్రాకుడుబుట్టలై యనం
తరము తరునుండి వెలువడిన పట్టుదారముతో నొకకోణ నిర్మిం
చుకొని యందు నుఖాద్ర నుండుట. అట్లు కొన్ని వారములు
డిన నది నుండరుకు రెక్కలుగల బురుగులై బయటకు వచ్చు
నది. అట్లుపురుగులు తెక్కలుగలవై బయటకు వచ్చేనని
యాదారపుకోణము ముక్కలు ముక్కలుగా తెగిపోయి నేతర

స్థితిగలదు కాన నాపురుగుల నిద్రలోనుండగ నాపట్టుకాయ
డిగి గొట్టి దారముతీయదు. ఆపట్టుకాయలు మొన్నటి క్రడ
ర్శనదర్శనము బహుతో దెచ్చిరి. అదియొక పట్టుతోడుయ్యారము
కాదు. క్రింద నొకదేవుడు చుండుచున్నది. దానివై నొక పిం
గాడితోట్టి వున్నది. దానిలోని నీర్లు సలసలలుచున్నవి. ఆ
కాగుచున్న నీర్లులోనుఖాద్రలోనున్న పట్టుపురుగుల కాణులను
దెచ్చివేయుచున్నార. ఆకాణులలోని పోగునందుకొని అం
త్రమునకు దగిలించి యొకమనుష్యుడు కండెట్టుచున్నాడు.
ఆతెకతెకలాడుచున్న నీర్లలో వేయకనె పాకమాపురుగుల పా
ట్టులు కాబోలు టప్పుటవ్వన తగులుచున్నవి. ఆచచ్చిర పురుగు
లు తుకతుక యుడికిన నొడవతో నాయంతపు జల్లమిడనే
కుప్పబడియున్నవి. వానినుండి దర్శనము వెలువచ్చును. అభి
భక్త్యచక్రము గావించినతే నాకీర మాపాదము ప్రక మొక్క
మాలు కంపించెను మనస్సుకలెను కవాలలయ్యెను. ప్రదర్శ
కాలా సందర్భకోర్నామామునూడ సన్నుల్లి నిర్మింపెనని. ఏమ
ణమున నాదీకహింసాదృశ్యమున కన్నులార గాంతిని యా
ణమున నే పట్టునప్రముఖ పరిత్యాగినిముఖ, అన్వేషం
చితి. "హింసాదరమో భర్త, ఆర్జితవర్సభూతాని, అను
న మూల్యభక్త్య నూత్రముల ప్రపంచమునం తకు
నందేకమందే గౌరవభూతి యందు, పాపురమునకై మేనకడిలు
చెడియెత్తిన రాజచంద్రుల అదయించిన భారతభూమియొక్క,
అహింసామర వాల్మీకి భృగ, యానిదిబిబుద్రదేవులయొచ్చిన
భారతభూమి యందు, పాపురమునకై భారతభూమియొ
చ్చ, గోవును పంపదేవముగా బూజించు భారతభూమి యందు
కేవలభులంకార ప్రతిష్ఠాముఖం తెంతటి దీపహింస జడుగు
నున్నది (ఈపలుకు పలుకువచ్చటి కనకమ్మగారి పలుకులు దుఃఖ
ముచే దగ్గులికవడెను. కన్నులనుండి రెండుకన్నీటిందింపులు నేల
దాలెచు) పట్టుభోగ్యులై. నిత్యజీవనమునకు దానియెడలయొగ
ములేదు. అది తేకపోదానని మానవుని ముఖగడ గడిచుటకట్టి
దాబుందిలెడలయొగ కానచీరంబులనుపేర్చించటచే మన నాకు
బ్బుమే కల్పించెనుగాని మన గొప్పతనమునకు నూర్చులేదు.
పట్టునప్రముఖ కట్టుకొనినగాని చరువులేదు. అయిత్యర్థవిన్నా
ములేదు. అనునదముల పోయి చాలకాలమైకది. నేగాకట్లు చ
క్రముగా గావించిన నేగొనికేమ మెట్టిదో నాకేయాభ్యుత్థులను
న్నది. నాకుమొదలు నాకే పట్టునప్రముఖుల వాదన నాపట్టు

అమ్మకాంక్షనము దీపో, మనరాను - బొంబాయి

అమృతాంజనము

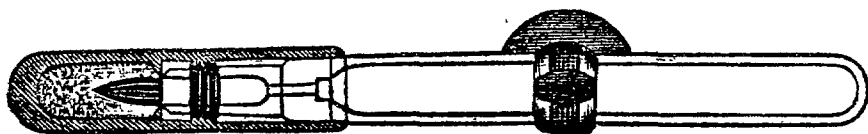
అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కిరూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 వేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ టెన్ వేనా

సెల్ ఫోన్ సెల్ ఫ్రంట్ టెన్ వేనా, నూతన ఫెన్సి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అడ్వేంట్ లియా, మొదలగు ఫంక్షన్లలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడప్పుడు మన హిందూజాతీయులందు కూడా మిక్కిలిగా జనాదరణ పొందుచున్నది.

సాదరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి పిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మెలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుస్సంతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుము.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడై పోవును.

అంతవరకు రాసీయవద్దు

నేడే

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కెట్టి రోగమున్నను, కిరో మాంశ్య మున్నను, యిది విశ్వావధము

వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుడుగ గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలు మరల యొప్పుటే మొత్తదనమును గల్గి వట్టువలె నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని తరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుబుద్ధిమంతులతో కనిపెట్టుదు

కామినియా తనూ నెనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది కీర్తును.

వెల బుడి 1-కి ఒక రూపాయి. ఏ. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రచారము విక్రయించబడుచున్నది

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో డిల్ బహరు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 కేసు బుడి 18 ఫర ద్దు 2-0-0
(కామ బుడి 18 ఫర ద్దు 0-12-0
1/2 కామ బుడి 1-కి ఫర ద్దు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మంద అమ్మకారంబునందనము, సరకు అమ్మకారంబునందనముగా దొరుకును. లేకున్న,

పాలు యేబంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 బామ్బాయ్ రోడ్డు, బొంబాయి.

126

సక్సెస్ దంతచూర్ణము

ఈ చూర్ణము తేలికవస్తువులతో కయారు చేయబడినది.

జల్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును.

డబ్బి 1-కి 2 అణాలు. డెజ్ 1-కి రూ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథ శాస్త్రి,

2 ఎ. అలంగాతా పిల్లవీధి, తిరువల్లి క్లబ్బి, మదరాసు.

కావలెను!

ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన వరకులు తెలుపబడును.

Rajvaid Sri Ramandasji Kaviraj

152 Harrison Road, Calcutta

చాకులు - తొలములు

మం X లి కత్తులు.

అల్పభావంబుననే చేయబడినది. తెలుపును

వెంటనే భ్రష్టకాగ్నిలగుట వ్రాయును.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టెల్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

8081

వెంకటేశ్వరం. (గోదావరి జిల్లా)

వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో: "ఇండియన్" వెంకటేశ్వరం.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

వెనులభము! (పోస్తుఖర్వుల ప్రత్యేకము) గుణవర్ధకము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైశ్యకాకల

కీమాత్రలు దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు,

అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

ప్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పు

లను బోగొట్టి జేమామును మంచి యోగ్యమునకు

వెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే

మాయము. యిందు అనేక విషములు చేరినవి. అనుభవము

గల ఔషధముగటచేతను పతమహానాస్త్రియ యని చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

అయ్యప్పేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమెల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.